د افغان الک
او
آذري جلۍ
مينه

لیکوال:
ډاکټر مهندس حشمت الله «اتمر»
ياشت / ...ګانس / کال ۳۰ ... ۴

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکي پوهه:

سرلیک: د افغان الک او آذري جلۍ مینه
لیکوال: ډاکتر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
ایډېټور:
د پخښتۍ ډیزان: ډاکتر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
خپرندوی:
چاپشمېر: ۱۰۰
چاپ نېټه: چنګاښ میاشت / کال ۱۴۰۳
ګرځنده اړیکه: ۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸+
برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له لیکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځ ښوونې ترې د ګټې اخیستنې اجازه نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک **چوپړی**

پخښتۍ.. ۱
بسم الله الرحمن الرحیم ۲
لیکي پوهه:.. ۳
لړلیک ٤
تراڼ (پیل، شروع، برید)... ٥
د یادښتونو له پاره:.. ۷
ناانډوله (ناول، کېسه یا داستان) ۸
د چاپ شویو کتابونو لېست.. ۱۱۲
د کار لاندې کتابونو لېست ۱۱٥
د امکان او وخت په صورت کې.. ۱۱٦
د پخښتۍ څښتن ۱۱۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إجْلَالًا لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إلَهَ إلَّا اللَّهُ خُضُوعاً لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍوَآلِه .

بې پایه ستاینه او بې حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چې د وجود مانۍ او کاینات یې د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقیقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د ذات پو هه، عالي، لوړ او ښکلي نوموونه دي، او کائناتو د پیدایښت یوه حتمي لامل دی. عظمت، د ټولې نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسیدو جوهر په یوه والي کې د اعتراف، تباهۍ او بې وسۍ یوه له لوړو وسیلو څخه دی.

ګرانو لوستونکو!

دا ځل مې و غوښتل یو بل حقیقی داستان یا ناول چې کیسه یې د آذربایجان په پلازمینې (باکو ښار) کې تېره شوی ده د خپلو کتابونو مینوالو او لوستونکو سره شریکه کړم. زما د کتابونو مېنه وال یوازې معماران او انجینران نه دي، نه باید اوسي، نو ځکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو لیکونو کې توپیر راوړم چې د هرې ځانګې مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړې چې لیکنې مې توپیر و لري او هم به مې مینه وال ډېر شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پېژنو. زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نخښنه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپیڅلو بنده ګانو څخه مو و بولې.

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هیله کیږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره شریکه کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په در نښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يادښتونو له پاره:

۱- ....

۲- ....

۳- ....

۴- ....

۵- ....

۶- ....

۷- ....

۸- ....

۹- ....

۱۰- ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناانډوله (ناول، کېسه یا داستان)

سفدر نوی ځوان شوی افغان الک و چې دعالي لېسې نه فارغ شوی او د کانکور په آزموینه کې د پولي تخنیک انستیټوت (د پولي تخنیک پوهنتون) ساختماني پوهنځي ته په لوړو نمرو کامیاب شوې و، خورا زړور او با استعداده زدکړیال و.

هغه یوه سمستر زدکړې په لوړو نمرو تر سره او د نورو زدکړو له پاره د بورسې تر لاسه کولو سره بهر هیواد ته معرفي شو.

هغه هیڅکله د هیواد نه بهرته سفر نه و کړی، په کابل ښار کې یې د اصولو سره سم صحي معاینات پیل کړ او په یوې اونۍ کې یې ختمې او بیا وروسته یې پاسپورټ تر لاسه کړ، د الوتنې وخت یې د افغانستان په کلیزې (جنترۍ) د جمعې ورځ او سهار نهه بجې، کابل وخت ټاکل شوی و.

هغه د اړتیا وړ شیان او کالي پېرودلي اوپه بکس کې یې ایښې ول، د جمعې ورځ ورسیده او هغه وختي له خوبه پاڅېد، لمانځه نه وروسته یې پر خپلو کالیو لاس و واهه چې د سفر کوم شی یې له هیره نه وي وتلي.

شیان بشپړ ول، بیا یې بکس اوچت او په زړه کې یې و ویل:
خدای وکړي تر یو ویشت کیلو ګرامه ډېر نه وي، بیا یې د پلار، مور، ورونو او خویندو سره خدای پاماني وکړه، بکس یې واخیست او د کوره د باندې شو.
موریې د رواج سره سم هغه پسې اوبه وشیندې او دروازه یې وتړله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر خپل بکس د کوټو نه عمومي سړک ته ورساو او سړک غاړې ته د ټکسي موټر په انتظار شو، تکسي راغی، بيعې بقالې نه وروسته په موټر کې کيناست او کابل نړيوال ډګر خوا ته روان شو.

سړکونه تش ول، دنن په شان ګڼه ګونه نه وه، قانون مراعت کېده او هري خوا ترافيکي اشارې وې.

په چوکونو کې ترافيک ليدل کېده او چلونکو ته به يې اشارې کولې، لږ ځند وروسته، هوايي ډګر ته ورسېد او له موټره پلی شو.

کابل نړيوال ډګر ته د ننوتو انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کابل نړيوال ډګر انځور

يواځې مخ په ترمينل روان شو، ځانګړي ځايونو کې يې د بکس او ځان لټون (تلاشي) ورکړ او هغه ته لار ښونه وشوه چې بکس د وزن کولو نه وروسته ځانګړې څانګې ته وسپارئ، په خپله نړيوال سالون ته ننوځي او تر اعلانه دې انتظار وکړئ.

هغه سالون ته لاړ او د کړکۍ مخ ته کيناست، کوم ځای نه چې د هوايې ډګر ښه ننداره کېده او د الوتکو، الوتل او کيناستل ورته په روښانه توګه ښکارېدل.

څو دکيکې(دقيقې) وروسته يې وليد چې يوه لويه الوتکه د هوايې ډګر د ځغاستې سړک ته نږدې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آیرفلوت د کمپنی د الوتکی انځور (شوروی وخت)

ده ته خورا په زړه پورې وه، الوتکه د غاستې په سړک کیناسته او ورو، ورو د ترمینل خواته نږدې او بیا وروسته ودرېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د آيرفلوت د کمپنۍ د الوتکې انځور په هوايي ډګر کې (شوروی وخت)

د زينۍ ګاډی ور نږدې او د دروازې ځای سره يې جوښت کړ، د الوتکې دروازه خلاصه او مسافرو په کته کېدو پيل کړ. په الوتکه کې ډېری بهرنيان ول او دا الوتکه د پخواني شوروی اتحاد د آير فلوت د کمپنۍ، الوتکه وه.

مسافرين خلاص او د بکسونو مسولين هم د بکسونو کته کولو ته پيل کړ، ټول بکسونه يې په ځانګړي ګاډي کې کېښودل او د ترمينل د بکسونو تسليمېدو ځای ته يې يوړل، بيا يې د نوې الوتنې بکسونه په ګاډی کې کېښودل او الوتکې د بکسونو ځانګړی ځای ته يې ګاډی ودراوه او بکسونه يې په الوتکه کې کېښودل.
د ترمينل په لودسپيکر کې غږ شو:
د مسکو الوتکه چمتو ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر شئ!
خپلې کڅوړې (بيکونه) واخلئ!
پاسپورټونه او ټکټونو مو په لاس کې و نيسئ.
خلک له خپلوځايونو څخه پاڅېدل او د خپلو شيانو په تنظيمولو يې پيل کړ، سفدر هم خپله کڅوړه (بيک) غاړې ته واچوه او پاسپورت يې په لاس کې ونيوه چې په هغه کې ويزه او ټکټ هم ول.
مسافرين له ترمينل څخه و وتل او د الوتکې خوا ته روان شول، هلته د الوتکې زينې سره ودرېدل او د الوتکې ستېورډيسې و ويل:
لمړی دې، د تاشکند مسافرين پورته شئ.

د آيرفلوت د کمپنی د الوتکی انځور (شوروی وخت)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آيرفلوت د کمپنۍ د الوتکی انځور په کابل ښارکې (شوروی وخت)

د تاشکند مسافرين ختم او بيا يې و ويل:
نور مسافرين کولای شي الوتکې ته پورته شئ.
سفدر هم د لمړي ځل له پاره په الوتکه کې و خوت او بلې ستيورډيسې هغه ته د تکت د نمری سره سم د څوکی لارښونه وکړه، هغه څوکۍ ته نږدې او ستيورډيسی ور ته و ويل:

کڅوړه دې پاس د کڅوړو(بيکونو) ځای کې کيږده او خپله دې پر ټاکلي ځای کينه.
سفدر پر خپل ټاکلي ځای کيناست.
مسافرين ټول پر خپلو ټاکلوځايونو کيناستل او د الوتکې دروازه د ځانگړی کس له خوا وتړل شوه، د الوتکې زينه لرې او الوتکې ورو، ورو د ځغاستي سړک پر لور حرکت وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الوتکه د ځغاستي سړک ته ورسېده او د چمتو والی (تیارسئ) په حال کې شوه، بیا ستیورډیسو د خطر په حالاتو کې اړینې لاربښونې وکړې او ویې ویل:

که چېرې نفس مو تنګېږی د دې الې (وسیلې) او د اوبو(بحر) په غورزېدو کې د دې واسکټ، د زړه بد والی او نوروستونزو په حالاتو کې د دی تنې په کېکاګلو سره مونږ په خدمت کې یوو، لږ وروسته یې ټولو ته د ملاوستنی (کمربند) تړلو لاربښونه وکړه او ویې ویل:

لمړی خپل ملاوستنی (کمربندونه) وتړئ چې الوتکه، الوځي!

د الوتکې د آکسیجن، هوا سوړ والي او غږ کنټرولولو سیستم انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې ملاوستني (کمربند) تړلو انځور

د الوتکې ملاوستنی (کمربند) تړلو لارښود انځور

ټولو ملاوستني وتړل، ستیوړدیسو خپل لټون پیل کړ او ټولوته یې و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور د الوتکې د عملې د لارښونې سره سم عمل وکړئ.
بيا الوتکې د څغاستي سړک کې پر منډو پيل او له ځمکې اوچته شوه، سفدر چې لمړی ځل يې و، د الوتکې کړکۍ ته نږدې ځای ور په برخه شوی و، د کابل خيرخانې مېنې کورنو ننداره يې کوله، بيا ورو، ورو الوتکه اوچتېده او د کابل د نورو سيمو په ننداري يې پيل کړ، کوم چې کوچني او کوچني کېده.
الوتکې دوې دورې د کابل په ښار و وهلې، خورا اوچته شوه او سفدر ته ځمکه ښه نه ښکارېده، يوازې شين آسمان او د لمر وړانګې يې تر سترګو کېدې.
الوتکه اعظمي لوړ والي ته ورسېده او د الوتکې عملې اعلان کړ: الوتکه په عادي ډول الوزي، تاسو کولای شئ چې خپل ملا وستني خلاص او له تشنابه هم استفاده کولای شئ.
لږ وروسته د الوتکې خدمه مسافرو ته ناشتا، چای، قهوه، اوبه، کوکاکولا او فانتا راوړل، بيايې نويو مسافرو ته يې د ميز د خلاصولو او ګټې اخيستنې، لارښونه وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د الوتکې د سېټونو(ناستې ځای) انځور

بیا وروسته یې ټول کارول شوي لوښي بېرته غونډ کړل، لږ وروسته یې اعلان وکړ:
مونږ د افغانستان د سرحد نه تېر او د ازبکستان خاورې ته د ننه شو، د څو دکیکو مزل نه یې بیا اعلان کړ:
الوتکه مخ په کته کېدو ده، خپل د ملاوستني وتړئ!
او لږ څنډ وروسته یې اعلان کړ :
تاسو کړکیو نه د تاشکند ښار ننداره کولای شئ، د هوا تودوخه اته دېرش درجې، لمردی او د مهمو ځایونو تکسي او بسنو لارښونه یې هم وکړه.

الوتکه د ځغاستې په سړک کیناسته او د ترمینل خوا ته روانه شوه، ترمینل ته د رسېدو وروسته ودرېده او بیایې اعلان وکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د الوتکې د سیټونو(ناستې ځای) انځور

د تاشکند محترم مسافرین کولای شي د ترمینل د وتلو ښانګې او نور مسافرین د ګرځندوی سالون ته تشریف یوسئ.

د تاشکند د ښار نړیوال هوایې ډګر انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاشکند د ښار نړیوال هوایي ډګر انځور

د تاشکند د ښار نړیوال هوایي ډګر د سالون انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر د نورو مسافرینو سره ګرځندوی سالون ته لاړ اوپه لاره کې د متحرکو زینو، بریښنایې پټلیو سره آشنا شو او یوه ګړۍ یې په سالون کې تېره کړه، بیا وروسته اعلان شو چې د مسکو د ښار مسافرین کولای شئ، الوتکی ته پورته شئ.

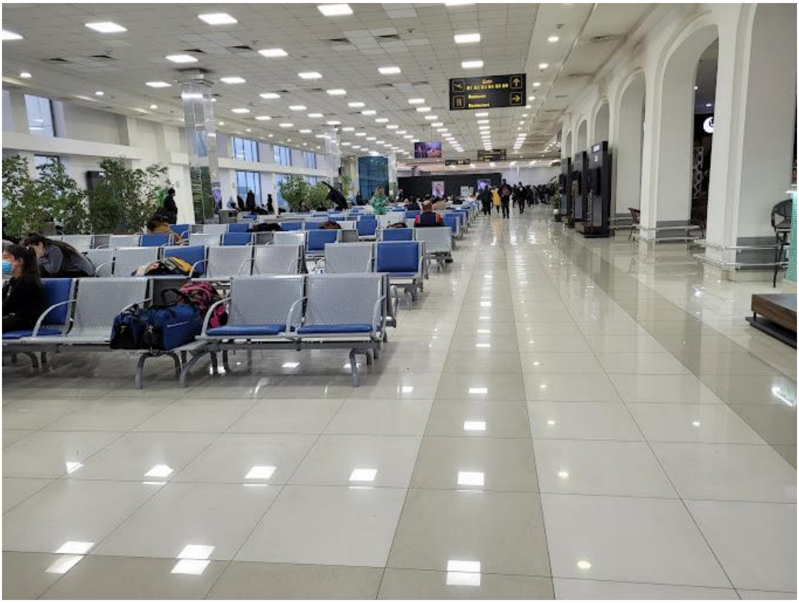

د تاشکند د ښار نړیوال هوایي ډګر د سالون انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاشکند د ښار نړیوال هوایي ډګر انځور

مسافرو الوتکې خوا ته حرکت وکړ او په نوبت سره الوتکې ته پورته او بیا په خپلو ځایونو کېناستل، وروسته نوي مسافرین تاشکند د ښار نه الوتکې ته پورته شول، بیا الوتکې سټیورډیسو د کابل ښار په شان اعلانونه وکړل او مسافر یې مهمو ټکو ته زیر کړل.

الوتکه واولوته او د مسکو پر لور یې حرکت وکړ، په لاره کې مسافرو ته د ماښام ډوډۍ ورکړشوه، وروسته له شپږو ساعتونو الوتکه د مسکو د شریمیتوا نړیوال ډګر ته ورسیده، ښار نه معلومیده او تیاره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

مسکو د ښارشریمیتوا نړیوال هوایی ډګر انځور

مسکو د ښارشریمیتوا نړیوال هوایی ډګر انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

الوتکه وروسته د کيناستو ترمينل ته نږدې شوه او ودرېده.
د الوتکی مسولينو د روازه خلاصه او په دهليز کې د خدای پامانۍ په خاطر ودرېدل، د خلکو سره يې خدای پاماني کوله او هر يوته يې ويل:
ښه وخت!
ښه ژوند!
مونږ د ښار ښکلاو نه ګټه پورته کړئ!
بيا سفدر هم د الوتکې نه د باندې او بل دالان (دهليز) ته ننوت کوم چې يې په لمړی ځل وليد، بيا د دالان (دهليز) د ختمېدونه ترمينل ته ورسېد.

هلته لارښود ورته و ويل:

دلته ودريږه تر څو ټول نوي زدکړيالان ټول، بيا وروسته به يو ځای ښار ته لاړ شو.

هغه و ويل:
سمه ده!
زدکړيالان ټول سره راټول شول او لارښود ورته و ويل:
زما په سې راشئ!
هغوی ټول لمړی د بکسونو د اخيستو ځای ته لاړل بيا وروسته لارښود ورته د بکسونو اخيست لارښونه وکړه.
ټولو خپل بکسوونه واخيستل او يو ځای ودرېدل.
شپه وه، د ترمينل څراغونه ډير روښانه او د باندې و دانۍ نه په سترګو کېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د ننه انځور

د الوتکو د الوتو او کیناستو غږونه تر غوږو کېده، بیا دوی ته لارښونه وشوه چې د وتلو ګرځندوی سالون ته لاړ او د بس راتګ پورې انتظار وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د بکسونو اخیستو انځور

مسکو ښار د شریمیتوا د ترمینل د ننه انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول نوي زدکړيالان هلته راټول شول او لارښود ورته و ويل:

لاندې تل کې تشنابونه دي.

تاسو کولای شئ ترې ګټه واخلئ!

سفدر هم لاندې کوز شو او تشناب ته لاړ، هغه د تشناب نه د ګټې اخيستنې په هکله پوهېده، ځکه چې يې په کابل ښار کې ژوند کړی و.

بيا وروسته له تشنابه و وت او د لاس مينځلو لوښي ته لاړ ترڅو لاسونو پريمنځي.

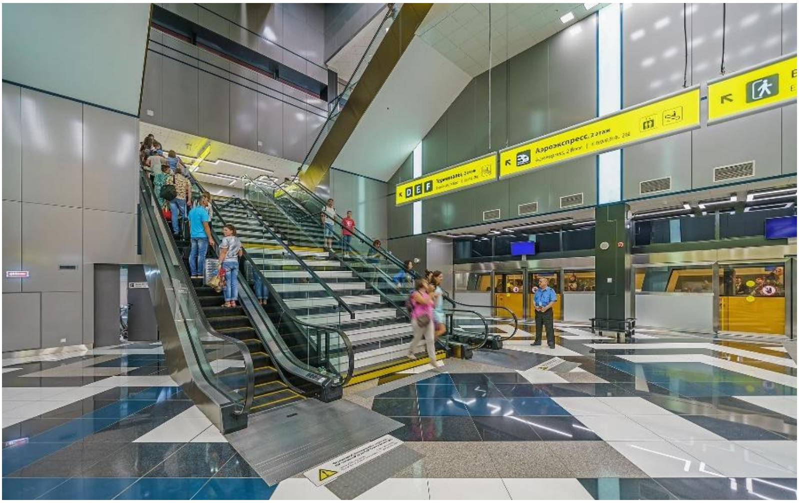

مسکو ښار د شريميتوا د ترمينل د ننه انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخوا، ديخوا يې وکتل، د لوښي په سر يې د اوبو ګوټکونه و نه ليدل او حيران شو چې څه رنګه له لوښی ګټه واخلئ.

مسکو ښار د شريميتوا د ترمينل د ننه انځور

هغه حيران ولاړ و، يو کس راغی او لاس يې يوې علامې ته نږدې او اوبه راغلې، سفدر په خندا او له ځانه سره يې و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د شريميتوا د ترمينل د تشنابونو انځور

دا دی!

بل چل دې هم ياد کړ.

د دسمال په لټه کې شوچې خپل لاسونه پرې وچ کړي، بيا يې يوه بکسه د لاس مينځلو لوښي سره ولېده او په زړه کې يې تېرشوه:

کېدای شي دا هم د يو څه له پاره وي، ځکه کومه ليکنه پرې نه ښکارېده، بيا بکسې ته نږدې شو، او ويې کتل چې کوم ځاي کې يې بټنه وي او تست يې کړي.

شاو خوا يې وکتل او کومه بټنه يې و نه مونده، بيا يې سر د لاندې کړ چې و ګوري، کومه بټنه د بکسې لاندې نه وي، سر يې ټيټ کړ په همدي وخت کې ګرم باد پو شو، هغه ژر سر لرې کړ بيا ماشين کار پرېښود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس وچلو ډبې انځور

بیا یې لاس ور دمخه کړ، ماشین بیا ګرم باد پو کړ، سفدر چې لږ وېرېدلی و، خوشحاله شو او له ځانه سره یې و ویل:

دا دې بله خوشحالي!

لاسونه یې وچ کړل، بیا یې ګړۍ ته وکتل، او په ځغاستو پاس وخوت تر څو پرې نا وخته نه شي، پاس ورسید، د خپل بکس خواته کیناست او د خلکو د وتلو او ننوتلو په ننداره شو.

عجیبه دروازه ته یې پام وګرزېد، چې په خپله خلاصبده، سفدر حیران شو او دروازې خواته روان شو، تر څو وګورئ څوک دروازه خلاصوي او بیا یې بېرته تړي، دروازه شیشه یې وه او کس چې دروازه یې تړله او خلاصوله په سترګو نه لیدل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شریمیتوا د ډګر اتومات دروازې انځور

هغه ببرته خپل ځای ته راغی او یو بل افغان زدکړیال ته یې و ویل:
عجیبه دروازه ده، خلاصه اوتړل کیږی مګر کس یې نه ښکاري.
هغه هم متوجه شو او ویې ویل:
راځه چې وړاندې لاړ شو او د نږدې یې وګورو.
هغوی وړاندي لاړل او دروازې ته څېرمه ودرېدل.
خلک وتل او ننوتل، دروازه خپله خلاصېده او تړل کېده.
بیا سفدر هغه افغان زدکړیال ته و ویل:
ته دلته اوسه زه د باندې ګورم، کېداې شي کس د باندی نه دا کار وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

هغه ودرېد او سفدر دروازې ته نږدې شو، په دې وخت کې دروازه خلاصه شوه او هغه د دروازې نه و وت.
هرې خوايې وکتل او کوم کس يې ونه ليد، بيا بېرته دروازی ته نږدې شو، دروازه په خپله خلاصه شوه او سفدر د ننه شو، بيا دوې ځل يې دا کار وکړ، کوم بدلون په کې را نه غی.
پوه شوه چې دا دروازه هم اتومات ده.

هغه افغان زدکړيال ته و ويل:
دلته ټول شيان اتومات دي.
افغان زدکړيال چې په لمړي ځل له هېواده د باندې سفر کړې و په خندا شو او ويې ويل:
دلته هر څه ټوپير لري، لمړی بايد پوښتنه وکړو بيا عمل وکړو، تر څو چې څه شی خراب او دهيواد نوم بد نه کړو.
سفدر و ويل:
هو!
دا ښه سوچ دی؛
بيا په دې وخت کې لاربښود غږ کړ:
الکانو!
دلته راشئ.
تاسو موټرچمتو (تيار) او دروازې شاته ولاړ دی.
خپل بکسونه او کڅوړې(بيکونه) واخلئ!
موټر ته د ننه شئ!
هغوی خپل بکسونه او کڅوړې (بيکونه) واخيستل او موټر خوا ته روان شول، په نوبت سره موټر ته وختل، بيا لاربښود لېست ولوست، ټول کسان حاضر ول، بيا يې چلونکي ته و ويل:
حرکت وکړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

چلونکي حرکت وکړ؛

سفدر د کړکۍ خواته ناست و، او د کړکۍ شیشه یې خلاصه کړه، هوا ډیره ښکلې وه، د کابل او تاشکند په څېر ګرمي نه وه، د پسرلي په شان هوا ښکاریده.

شپه وه او څه نه ښکاریدل، موټر په چټکتیا روان او له دښتو، ځنګلونو نه و وت او ښار ته نږدې شو.

په دې وخت کې د لوړو ودانیو څراغونه ښکاریدل او سفدر داسې اوچتې ودانې نه وې لیدلې.

موټر یوې ساحې ته لاړ او د ودانیو منځ ته ورسېد، بیا لږ وروسته یې موټر د یوې ودانۍ خواته ودراو، لارښود و ویل:

الکانو له موټر کوز او د ودانۍ مخې ته انتظار وکړئ، بیا لارښود و دانۍ ته د ننه شو، لږ ځنډ وروسته راغی او الکانو ته یې و ویل:
د نومونو په مطابقت سره سم ټاکلي پوړ او کوټو ته لاړ شئ، د هر پوړ مسول کس تاسو سره مرسته کوي، هر څوک د لېست سره سم خپل ټاکل شوي پوړ او کوټوته لاړل، بیا وروسته لارښود راغي اوټولو ته یې و ویل:
ښه شپه!
سبا به سره وینو، تر څو چې زه نه وم راغلی تاسو به چېرته نه ځئ.
الکانو و ویل:
سمه ده!
تا سو ته هم ښه شپه!
هغه و ویل:
مننه کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا لاړ.
زدکړیالان ډیر ستړی شوي ول او په خپلو ټاکلو ځایونو کې بیده شول.
سهار اته بجې شوې.
لاربنود راغی.
بیا د هر پوړ مسول، الکان یې ټول کړل او هر یو ته یې یو کوچنی ټکټ ورکړ او هغوي ته یې د سهار د چای څښلو لار ښونه وکړه، زدکړیالان ټول د ډوډۍ سالون ته د ننه شول او ورته لار ښونه وشوه چې په کرښه (لین یا قطار) کې ودریږي.

هغوی په کرښه (لین یا قطار) کې ودریدل بیا لاربنود ورته و ویل:
لمړی پطنوس واخلئ بیا هګې، هلوا، کچالو، پیروی، او هر څه چې په ویټرین کې وینئ، کولای شئ چې واخلئ، په مېز کې کښېنئ او و یې خورئ.

هغوی دا کار وکړ بیا لار ښود ورته و ویل:
څوک چې خواړه خلاصوي کولای شي خپل پطنوس ټاکلي ځای ته ورسوي او هلته یې په مخصوصه کراچۍ کې کېږدئ.
الکانو و ویل:
پوه شوو.
بیا لاربنود و ویل:
دا هم تاسو د غرمې د دوډۍ ټکټ.
لاربنود ټکټونه و ویشل او ورته یې و ویل:

د ډوډۍ وخت له یوې بجې نه تر دوې بجو پورې دی، کوښښ وکړئ په ټاکلي وخت ډوډۍ ته راشئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډوډۍ نه وروسته مونږ د ښار یو پروګرام لرو، چې تاسو د ټرافیکي اشارو، موټرو او مټرو سره معرفي او بیا وروسته یو پارک ته، وخت تیرولو د پاره لاړ شو.
الکانو و ویل:
سمه ده!
لارښود لاړ او الکان هم خپلو کوټو ته لاړل، کړکیو ته نږدی شول او هرې خوا په کتلو یې پیل کړ.
په خپل منځو او نورو زدکړیالانو سره یې په روسي ژبې خبرې پیل کړې.
غرمه او نږدې یوه بجه شوه، سفدر ډېر وږی شوی و، او نور افغانانو ته یې غږ کړ:
راځئ!
ډوډۍ ته لاړ شو!
نور زدکړیالان هم را ټول او مخ په ډوډۍ خونې یې حرکت وکړ.
هغه نورو ته هم و ویل:
خپل ټکټونه واخلئ.
هغوی ټکټونه واخیستل او ډوډۍ خونې ته لاړل، اوس د ډوډۍ په اخیستلو بوخت شوي ول.

ډوډۍ نه وروسته هغوی بېرته خپلو کوټو ته ستانه شول اود لار ښود په انتظارکې شول.

دوې بجې شوې، لارښود راغی، ټول یې سره راټول او ورته یې هدایت وکړ چې موټر ته وخیږی، کوم چې د ودانۍ مخې ته ولاړ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الکان موټر ته وختل او هر څوک په خپله خوښه ځايونو کې کيناستل، سفدر هم يوې څوکې کې چې کړکۍ ته جوښته وه، کيناست تر څو د ښار ننداره وکړئ.

موټر حرکت وکړ او ښار مرکزي سيمې خوا ته روان شو.
سفدرلوړ پوړې ودانۍ و ليدې او په بل افغان زدکړيال چی په خوا کې يې ناست و، غږ کړ:
ګوره !
دا ودانۍ زمونږ تر سينمايې پامير او سيلو نه هم اوچتې دي، که چېرې د چا په سر خولۍ وي او د ودانۍ سر خواته وګورئ، هرو مرو خولۍ يې له سره غورځېږي.
هغه و ويل:
هو!
همداسې ده!
په رښتيا چې ډېرې اوچتې ودانۍ دي.

يوه ګړۍ په ښار کې وګرځېدل او لار ښود به دوی ته د سړکونو نومونه، ترافيکي اشارو سيستم او د سړک نه تېرېدو چل ښوده.

بيا وروسته يوی ودانۍ ته نږدې، پياده رو ته موټر ودرېد، لارښود غږ کړ:
له موټره کوز شئ!
يوې خوا ودرېږي!

بيا به يو ځای مترو کې لاړ شو چې د ځمکې لاندې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر سوچ وکړ چې دا به د کابل په شان ځمکې لاندې لار (زېر زمیني) وي چې په ټول افغانستان کې هغه وخت یواځې په ده افغانانو سیمه کې شتون درلود.
کوم وخت چې مترو ته ننوتل، ویې لید چې ډېر لوی سالون دی او څه ماشینونه ښکاری چې خلک په کې پیسې اچوي، دننه کېږي او را وځي، سفدر حیران شو چې دا څه بلا ده، کوم ځای ته راغلو، دا خو د کابل د ځمکې لارې غوندې نه ده.

مسکو ښار د مترو ترمینل انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د مټرو ترمینل د باندې انځور

مسکو ښار د مټرو ترمینل د ننه انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو د ښار د مېټرو ترمینل د زینو انځور

مسکو ښار د مېټرو ترمینل د زینوانځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

مسکو ښار د مترو ترمینل د ننوتلو د اجازی ماشین، انځور

مسکو ښار د مترو ریل ګاډی لارې انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د مټرو زینی انځور

مسکو ښار د مټرو ریل ګاډی دالان انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د مټرو ريل ګاډی انځور

بيا لاربنود و ويل:
د دې له پاره چې د مترو، اډو څخه استفاده وکړو، بايد په دې ماشينو کې پيسې واچوو او ترې تېر شو، بيا به په برقي زينو کي د ځمکې تل کوز شو، چېرې چې ريل ګادي ځي او راځي.

لاربنود هغوی ته د تېرېدو چل و ښود او هر يو کس ته يې يو پنځه کپيکه (روسي ماتې پېسی نوم) د اوسپنې پيسې ور کړې.

هغوی د هدايت سره سم کنترول د ماشين نه تېر شول او پر پټۍ ودرېدل، څو ثانې وروسته پټۍ په زينې بدله شوه او د ځمکې تل ته يې حرکت وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ځنډ وروسته ټول د ځمکې تل ته ورسېدل او لاربنود غږ کړ:
دېخوا را ټول شئ!
تاسو ته لاربنونه کوم!
الکان یوې خواته غونډ شول او لاربنود ورته د مټرو نقشه ورکړه او ویې ویل:
دا دي!
د مټرو نقشه له ځانه سره واخلئ او وګورئ، دلته یو دایروی سړک دی، نور سړکونه د مرکز نه تېرېږي، هر سړک (مسیر) ځانته نوم لري، او مونږ باید په دغه قطار کې و خېږو چې اسماعیلوف پارک ته مو رسوي.
لار ښود دېره کړه:
دغه تم ځای (ایستګاه) نمره دوې یادېږی.
چلونکي د هرې اډی (تم ځای) نوم اخلي او وایي:
دا............ اډه ده اوبله اډه .... نومېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ زنډ وروسته هغوی نوموړې اډې ته و رسېدل او لاربنود غږ کړ:
کوز شئ!
ټول یوې خوا ټول شئ!
بیا یې و ویل:
په دې زینې کې وخېږئ!
بیا وروسته په پای کې، سالون کې ودرېږئ.
زه تاسوته وایم چې په کومه لار و ځو.
هغوی و ویل:
سمه ده!
وروسته ټول په پاسني (برسېرني) سالون کې ټول شول، لاربنود راغی او اشاره یې وکړه چې په دې خوا و ځو.
الکان و وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربنود و ویل:
ما په سې راشئ!
لمړی لاربنود هغوی د اسماعیلو فسکې کمپلکس ودانۍ چې نړیوال سپورتي سیالیو(مسابقو) له پاره جوړ شوي ول، بوتلل، له ودانیوسره یې وپېژندل او د ځو دکیکو له پاره شاو او خوا وګرځېدل.

مسکو ښار د اسماعیلوفسکي د نړیوال سپورتي سیالیو ودانیو کمپلکس انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ښار د اسماعیلوفسکي د نړیوال سپورتي سیالیو ودانیو کمپلکس انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا وروسته لاربنود و ویل:
راځئ !
اوس پارک ته ځو.
هغوی د لاربنود پسې لاړل او اسماعلیوفسکي پارک ته ننوتل.
ډېر لوی پارک و، هرې خوا شین، فوارې او د اوبو ډنډونه ول.
خلوکو په کیبنتیو کې کولای شو و ګرځي، ژوی او مرغان هم لیدل، کېدل.
ډېره هوسا او ښکلی طبیعت و.
هغوی تر ماښامه چکر و واهه، بیا لاربنود و ویل:
راځئ!

د اسماعیلوفسکي د پارک انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسماعیلوفسکي د پارک انځور

د اسماعیلوفسکي د پارک انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس به بېرته هستوګنځي ته لاړ شو چې د ماښام د ډوډۍ وخت دی.
هغوی بیرته د بس په مرسته هستوګنځی ته لاړل.
هغوی ټول هستوګنځی ته د ننه شول او لارښود ټولوته د شپې د ډوډۍ، سهار چای او غرمې ډودی، ټکټونه ورکړل او و یې ویل:
سبا چېری مه ځئ!
کېدای شي هر څوک خپلو ښارونو ته سفر وکړئ.
الکانو ومنله او ویې ویل:
سمه ده!
لارښود خدای پاماني واخیسته او ویې ویل:
خدای مو تل خوشحاله لره!
تل بري اوسئ!
بیا لاړ.
الکان ډوډۍ سالون ته د ننه شول او د ډوډۍ خوړلو وروسته، بیا هر څوک خپلو کوټو ته لاړل.
ماسخوتن و، سفدر هغه افغان زدکړیال ته و ویل:
ټلویزیون کوټې ته ځو او که د باندې؟
هغه و ویل:
ستا خوښه!
سفدر و ویل:
راځه د باندې به و وځو.
هغه و ویل :
سمه ده!
هغوی د باندې و وتل.
د یو کس یې و پوښتل:
دلته د مسکو دولتي پوهنتون ودانۍ چېرې ده؟
هغه و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ!
زه به يې در وښیم.
په لاره کې هغه د دوی نه پوښتنه وکړه:
له کوم هېواده راغلي یاست؟
هغوی و ویل:
له افغانستانه.
بیا يې و ویل:
ستاسو هېواد کې جګړه ده؟
هغوي و ویل:
هو!
زمونږ د خاورې دښمنان خورا ډېر دي.
بیا يې و ویل:
تاسو باید کوښښ وکړئ چې خپل هیواد ودان کړئ.
هغوی و ویل:
هرو مرو!
بیا لږ مزل يې وکړ او ويې ویل:
ښی لاس ته وګورئ، هغه لوړه ودانۍ د مسکو دولتي پوهنتون ودانۍ ده، تاسو کولای شئ د نږدې يې وګورئ.
د ننه کیدای نه شئ ځکه چې شپه او دانۍ تړلې دي.
بیا يې هغوی ته و ویل:
نور څه خدمت کولای شم:
هغوی و ویل:
مننه کوو!
کس بېرته وګرځېد، سفدر او بل افغان زدکړیال، پوهنتون خواته روان شول.
د پوهنتون تر مخه لوي سړک و، او دوی باید د هغه تېر شوي وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د لمړي سړک نه واوښتل او منځني سړک ته نږدې او ویې غوښتل چې له سړکه واوړي (تېرشي).
لمړی یې ښی اوبیا یې کیڼ خوا ته وکتل، ګاډي (موټر) نه ښکارېدل، بیا په سړک کې ننوتل.
په دې وخت کې د ترافیک شپېلی شو.
هغوي ودرېدل او یې کتل، ترافیک نه ښکارېده.
بیا یې حرکت وکړ.
بیا د ترافیک شپېلي غږ شو.
هغوی ودرېدل، په دې وخت کې یو تن ترافیک د خپل موټر سایکل سره د دوی خواته ودرېد.
لمړی یې عسکري سلامي و وهله، بیا یې دوی ته و ویل:
بیرته راشئ!
هغوی بیرته د سړک غاړی ته راغلل.
ترافیک د هغوی نه و پوښتل:
د کوم ځای یاست؟
هغوی و ویل:
د افغانستانه.
بیا یې و ویل:
چیر ته زدکړې کوئ؟
هغوی و ویل:
تر اوسه نه پوهېږو، کېدای شي سبا به روښانه شي.
بیا یې و پوښتل:
اسناد مو کتلی شم؟
هغوی و ویل:
زمونږ اسناد د مسول کس سره دي.
بیا یې و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ورځې کېږی چې مسکو کې ژوند کوئ؟
هغوي و ویل:
دوي، دري ورځې.
بیا یې و ویل:
تاسو پوهېږئ، چې د سړک له کوم ځایه تېر شئ؟
هغوی و ویل:
هو!
ترافیک و ویل:
نو بیا ولی د ځانګړي (مخصوص) ځای نه تېر نه شوئ؟
هغوی و ویل:
مونږ د قانون سره سم، لمړی مو ښي بیا موکیڼ خوا وکتل، ګاډی نه تر سترګو کېدل، ځکه مو پرېکړه وکړه (تصمیم و نیو) چې له سړکه تېر شو.
هغه و ویل:
دلته قانون داسې دی:
لمړی باید دسړکه د تېریدو ځای ته ځان ورسوئ، بیا ترافیکي څراغونه وګورئ، چې د پیاده رو څراغونه شنه (زرغون) شول، کولای شئ چې له سړکه تېر شئ.
هغوی و ویل:
دلته څراغونه نه تر سترګو کېدل نو ځکه مو وغوښتل له سړکه تېر شو.
هغه و ویل:
دا دلیل نه شي کېدای.
د دې له پاره چې مو لمړی ځل دی او د بله کبله دا چې تاسو د افغانستان (وروسته پاتې) هېواده یاست، نه مو جریمه کوم، د دې راز سر غړونې جریمه درې روبله (د روسي پیسو نوم) چې تقریبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور ډالره (امریکایي پیسو نوم) سره سمون خوري، باید جریمه شوي وای.
بیا یې زیاته کړه:
راځئ!
زه تاسو ته د تېرېدو ځای در ښیم.
ترافیک خپل موټر سیکل سره ورو، ورو په پیاده رو کې روان او د هغوي سره په خبرو اترو بوخت شو.
لږ ځنډ وروسته ترافیکي اشارې ته ورسېدل او هغوی ته یې لارښونه وکړه چې، له سړکه تېر شئ.
هغوی له سړکه تېر او د مسکو د دولتي پوهنتون ودانۍ ته ورسېدل.
ودانۍ خورا ښکلې او تاریخي وې.
هغوی څو دکیکی هلته وګرځېدل بیا وروسته بېرته خپل هستوګن ځای ته ستانه شول.
شپه تېره شوه، سهار شو، دوی د سهار چای څښلو د پاره سالون ته لاړل، وروسته د چای نه بېرته خپلو کوټو (خونو) ته ستانه شول.
سفدر د هغه افغان زدکړیال سره، د یوی ګړی د پاره، تلویزیون په سالون کې ناست و، زړه یې په تنګ او بیا یې هغه افغان الک ته و ویل:
راځه د باندې و ګرځو!
هغه و ویل:
سمه ده!
دواړه له و دانۍ و وتل:
هرې خوا د منې ونې وې، دوی یو پیاده رو خوا ته روان وو، سفدر هغه افغان زدکړیال ته و ویل:
ته ودرېږه زه یو څو منې وشکوم.
هغه ودرېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر د ونې څانګې ته لاس ور وړ او یوه څانګه یې په لاس کې و نیوه، غوښتل یې چې غټې مڼې ترې وشکوئ.
غټې مڼې لږ او چټې وې، هغه څانګه نوره هم ټیټه کړه، په دې وخت کې څانګه ماته او د پیاده رو سره په ځمکه وغورځېده، سفدر او هغه افغان الک ډېر خپه شول، په دې وخت کې یوه زړه ښځه راورسېده او دوی ته یې و ویل:
ګورئ!
څومره بد کار مو وکړ!
د څو مڼو له پاره مو څانګه ماته کړه.
هغوي و ویل:
زمونږ هدف د څانګې ماتول نه و.
بیا هغه نږدې شوه.
مڼې یې له څانګې وشکوې او هغوی ته یې ورکړئ.
هغوی له شرمه مڼې په جبونو کې واچوی او هستوګنځي خواته روان شول، مڼې یې پریمنځې او په خوراک یې پیل کړل.
مڼې اومه وې او هغوی و نه خوړې.
بیا سفدر و ویل:
ته دلته اوسه، زه بازار ته ځم او مڼې پلورم (اخلم)، دواړه به یې وخورو.
هغه و ویل:
سمه ده!
احتیاط کوه!
سفدر و ویل:
له پېښې نه تېښته نه شته.
بیا په خندا او د کوټې و وت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ودانۍ نه و وت او د سړک خواته روان و که کومه هټۍ و ویني او مڼې وپېري.
په لاره کې یې د خلکو یو کتار ولید چي یوې هټۍ ته ولاړ دی، لږ نږدی او دیو بوډا سړی نه یې پوښتنه وکړه:
دلته کومه هټۍ شته چی مڼی وپېرم؟
هغه و ویل:
هغه هټۍ کې، کولای شئ.
سفدر خوشحاله شو او د هټۍ خوا په چټکۍ روان شو.
د هټۍ مخی ته ودرېد او له جب نه یې پیسې را و ویستې او ویی ویل:
ماته دوې کیلو مڼې وتله!
هټیوال و ویل:
وار(نوبت) کې ودرېږه.
هغه لږ وروسته شو او ودرېد.
خلکو شور ماشور جوړ کړ او ویې ویل:
بې واري(بې نوبتي) مه کوئ!
ټول خلک کار لري!
د سفدر پام خلکو خبرو ته نه وه او سوچ یې کاوه، بل چا ته وايي.
په دې حال کې یوه بوډۍ ښځه را مخ ته شوه، سفدر یې د لاسه و نیو او ورته یې و ویل:
له ما سره راشه!
هغه و ویل:
څه خبره ده؟
بوډۍ ښځې و ویل:
ډېرې خبرې مه کوه!
راځه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ، سفدر د کربښې (لین یا قطار) آخر ته بوته او ورته یې و ویل:
دلته ودریږه!
دلته ستا ځای دی!
د دغې زړی ښځې څنګ ته ودریږه، ورو، ورو مخته شه، کله چې واردې (نوبت دې) ورسېد، کولای شې منې واخلې.
سفدر چې په دې کار کې پر شوی و، خورا خپه شو او له ځانه سره یې پرېکړه وکړه تر څو په وار کې ودریږي.
نیمه ګړۍ وروسته، د سفدر وار ورسید، منې یې و پېرلې او هستوګنځي خوا ته روان شو.
کله چې کوټې ته د ننه شو،ا فغان زدکړیال و پوښتل:
ولې دې ځنډ و کړ؟
هغه د منو اخیستو لنډه کیسه وکړه، بیا دواړه په خندا شول، او ویې ویل:
دا افغانستان نه ده،
ژرنده کې د پلار ده هم په وار ده.
بیا یې و خندل.
غرمه شوه، بیا ټول زدکړیالان ډوډۍ خونې ته لاړل.
هغوی هم د غرمې ډوډۍ وخوړه او د تلویزیون سالون ته لاړل.
دوې بجې شوې، یو کس د تلویزیون سالون ته راغی او ویې ویل:
د سفدر په نوم څوک شته؟
سفدر را پورته شو او ویې ویل:
هو!
زه سفدر یم.
خیریت خو به وي؟
هغه و ویل:
هو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیریت دی!
هغه زیاته کړه او ویې ویل:
ته به د لوړو زدکړو له پاره باکو ښار ته لاړ شئ.
اوس خپلې کوټې ته لاړ شه، بکس او نورشیان دې را واخله، زه به ستا له پاره دلته انتظار وکړم.
سفدر و ویل:
سمه ده!
سفدر خپلې کوټې (خونې) ته د ننه شو، کالې یې راټول، بکس یې واخیست او د تلویزیون سالون ته دننه شو.
کس ورته و ویل:
چمتو(تیار) یې چې د ریل ګاډو ترمینل ته لاړ شو؟
هغه و ویل:
هو!
کس و ویل:
اوس کولای شئ د نورو زدکړیالانو نه، خدای پاماني واخلئ.
سفدر د نورو زدکړیالانو او هغه افغان زدکړیال نه خدای پاماني واخیسته او د هغه کس شاته روان شو.
له ودانۍ و وتل.
د ودانۍ مخې ته تکسې موټر ولاړ و، چلونکی راکښته شو او د سفدر بکس یې د والګا موټر په ډاله کې کېښود.
سفدر خپل بیک په لاس کې و نیوه او موټر ته د ننه شو.
نیمه ګړی وروسته د ریل ګاډو ترمینل ته ورسېدل، چلونکي موټر د ترمینل ودانۍ عمومي دروازې ته ودراوه، هغه کس و ویل:
بکس او کالي دې را واخله او د ما پسې راځه.
هغه بکس او کالي له موټره کښته او د هغه کس پسې روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

هغه سفدر د باکو ريل ګاډی ترمينل ته ورساوه اوريل ګاډی ته يې د ننه کړل.
هغه کس به ټکټ ته کتل او له يوه واګون نه بل ته ننوت، ترڅو چې ليکل شوی ځای يې د ټکټ سره و موند.
بيا يې سفدر ته و ويل:
دغه ستا کوټه ده، په کوټې کې څلور کټونه په دوو پوړونو کې دي.
ستا کټ هغه د دويم پوړ کټ دی، کولاې شئ خپل بکس دلته کېږدي.
دا دې هم د لارې ټکټ، پاسپورت او ويزه.
بيايې زياته کړه، د لارې مزل دوي شپې او دوي ورځې دي.
دهر واګون په آخر کې تشنابونه او دلاس د وينځلو لوښي دي، او د ريل ګاډي په پاې کې څلېريشت ساعته د ډوډۍ سالون هم شته، ته کولای شئ چې په پيسو هر شی واخلئ.
دا هم لس روبله ستا سفر خرڅه ده، کوښښ وکړه چې ډير مصرف و نه کړئ.
باکو ته چې ورسېدې، ستا د واګون سره به مسول کس ولاړ وي، تا به د پوهنتون تر ليليو ورسوي او نور به د هغه هدايت سره سم مخ ته ځئ.
زما او ستا خدای پامان.
هغه کس له ريل ګاډی کوز شو.
سفدر هم خپل بوټان له پښو و ويستل او خپل کټ کې پرېوت.
په کټ کې، سريې کړکی خوا و، کولای شو د طبيعت ننداره وکړئ.
نيمه ګړۍ وروسته ريل ګاډی ډک او په حرکت يې پيل کړ، سفدر هم له کړکيه د باندې ننداره کوله.
ګاډی له ښاره و وت او شنو ځمکو او ځنګلونو کې روان و.
د سفدر مخې کټ کې يو ځوان الک چې باکو د ښار اوسېدونکې او په مسکو ښار کې زدکړيال و، د سفدر نه يې و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوم هیواده یې؟
سفدر و ویل:
د افغانستانه یم.
بیا الک و پوښتل:
با کو ښار ته د څه له پاره ځې؟
سفدر و ویل:
د زدکړو له پاره.
بیا هغه ځوان و پوښتل:
په کوم انستیټوت کې به درس و وایې؟
هغه ویل:
په دي کاغذ کې یې لیکلي دي.
هغه و ویل:
کاغذ راکړه چې ویې ګورم.
سفدر کاغذ ورکړ.
هغه کاغذ په آذري ژبه ولوست او ویې ویل:
ښېشکه!
ساختماني انستیټوت.
ته به هلته د ماسټرۍ په کچه زدکړې وکړې؟
سفدر و ویل:
څه چې نصیب وي.
بیا هغه و ویل:
زه آذري او مسلمان یم، راځه چې سره ملګري شو.
سفدر و ویل:
سمه ده.
هغه و ویل:
زما نوم ایلچین دی او ستا نوم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

زما نوم سفدر دی.
هغوي یو بل ته د ملګریتوب لاسونه ورکړل.
هغه سفدر ته لږ آذري بغلاوه ورکړه او ویې ویل:
دا زمونږ د ښار مشهوره شېریني ده؛
وخوره!
څومره خوږه ده!
سفدر شېرینی وخوړه او له ایلچین نه یې مننه وکړه.
بیا الچین و ویل:
راځه په دالان کې ودرېږو او د طبیعت ننداره وکړو، لاره هسې لویه ده.
سفدر و ویل:
سمه ده!
هغوي خپل بوټونه په پښو او له کابینه و وتل.
دواړه کړکۍ خواته ودرېدل او په ننداره یې پیل کړ.
ایلچین له جبه د سګرټو ډبلی و ویست او یو سګرټ یې په لاس کې و نیو او ورته یې اور واچوه، بیا یې ډبلی د سفدر خواته کړ او ویې ویل:
واخله!
ته هم سګرټ وڅکوه!
سفدر و ویل:
نه!
زه سګرټ نه څکوم.
ما هیڅکله سګرټ نه دي څکولي.
ایلچین و ویل:
واخله!
یو دانه تاوان نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

سفدر و ویل:
مننه کوم.
زه نه غواړم سګرټ څکولو سره عادت شم.
بیا ایلچین و ویل:
یوې دانې سره څوک نه عادت کېږي.

سفدر و ویل:
نه!
نه غواړم.
بیا ایلچین و ویل:
ستا خوښه!
هوا مخ په تیاره کېدو شوه.
ماښام نږدې شو.
ایلچین سفدر ته و ویل:
راځه چې رستورانت ته لاړ شو او د شپې ډوډۍ وخورو!
سفدر و ویل:
سمه ده!
دواړه د ریل ګاډی آخر واګون ته لاړل او رستورانت ته د ننه شول.
د زړه وړ ډوډۍ یې واخیسته او پر څوکې کیناستل.
لږ وروسته ایلچین و ویل:
دلته شراب هم خرڅېږی، کولای شئ و پیرئ.
سفدر و ویل:
نه!
زه په شرابو عادت نه یم.
زه یو مسلمان یم، مسلمانانو ته شراب حرام او شرعا اجازه نه لري.
ایلچین و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه په مسکو کې د شرابو په څکلو عادت شوم، بیا یې ګارسون ته غږ کړ او و یې ویل:
ماته یو پیک اودکا (د روسي شرابو نوم) راوړه.
ګارسون ورته اودکا راوړه او هغه وڅښل.
بیا وروسته خپل واګون ته راغلل.
سفدر خپل ځای ته وخوت او ایلچین و ویل:
ته کولای شئ ویده شئ.
زه د باندی کړکې شا ته دریږم او سګرټ څکوم.
سفدر و ویل:
سمه ده!
بیا ایلچین و ویل:
ښه شپه !
په همدې توګه، دوي شپې او ورځې تیرې شوي.
بیا باکو ښار ته ورسید. ریل ګاډی ترمینل مخې ته ودرید او مسافرو په کته کیدو پیل کړ.
سفدر هم خپل بکس را واخیست، بیک یې غاړی ته واچوه او د واګونه کښته شو.
هغه مخ په ودانۍ حرکت پیل کړ چې یو کس ور نږدی شو او ویې پوښتل:
ته سفدر یې؟
هغه و ویل:
هو!
کس و ویل:
باکو ښار ته ښه راغلاست.
زه د ساختماني انستیټوت مسول یم، تا پسې راغلی یم چې لیلې ته دې لارښونه و کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا هغه خپل د پېژند کارت سفدر ته ښکاره او ورته يې و ويل:
ما پسې راځه!
سفدر و ويل:
سمه ده!
هغو لمړی ریل ګاډي ترمينل ته د ننه او بیا د ښار د دروازې خواته روان شول، له دروازې و وتل او د موټرو تم ځای پر لور يې حرکت و کړ.

باکو ښار د ریل ګاډی ترمينل انځور

هغوی د ټکسی تم ځای ته نږدی شول؛
مسول کس ټکسی موټر ته اشاره وکړه او موټر نږدې شو.
بیا يې سفدر ته و ويل:
خپل بکس په ټولبکس کي کېږده او موټر ته وخېږه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر بکس په ټولبکس کې کېښنود او خپله موټر ته پورته شو، نيمه ګړی وروسته د ساختماني انستيټوت ليلی ته ورسيد.
مسول کس و ويل:
دا نهه پوړيزه ودانۍ ستاسو ليله ده، بيا يې و ويل:
بکس دې کوز کړه!
سفدر خپل بکس کوز او مسول کس هغه ته لارښونه وکړه چې ليلې ته د ننه شئ.
هغه ليلې ته د ننه شو.
مسول کس د ليلې مسول ته، سفدر ور وپېژاند او ويې ويل:
زما کار خلاص شو، ته سفدر ته دکوټې بند او بست وکړه.
د ليلې مسول و ويل:
د هغه د کوټې بند او بست شوی او زه به يې هغه خپل کوټې ته لارښونه و کړم.
بيا مسول کس سفدر ته و ويل:
ښه وخت درته غواړم او د هغه سره يې خدای پاماني وکړه او له ليلې و وت.
سفدر د ليلې مسول سره په لفت کې پاس و خوت او هغه ځای چې له پخوانه، په نهم پوړ کې تعين شوی و، لارښونه وکړه.
هغه د کوټې دروازه خلاصه کړه او دواړه د کوټی دالان ته ننوتل.
دليلې مسول و ويل:
کينې خوا حمام او شی خوا تشناب دی، دروازې يې خلاصې، څراغونه يې روښانه او بېرته يې مړه کړل.
بيايې د کوټې دروازه خلاصه کړه او سفدر ته يې و ويل:
الماریۍ د پاسه د بکسونوځای دی.
او لاندی يې د کاليو او دريشيو ځای دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټبندونه هم شته، بيا يې له کوچ سره آشنا کړ، کوم چې کولای شي د ورځې له خوا پرې کينئ او دشپې له خوا تخت کړی او ويده شئ (ګټه ترې واخلئ).
بيا د کوچ يوه برخه يې جګه کړه کوم ځای کې چې ځادر(روجايي)، بالښت او کمپله وه، بيا يې زياته کړه:
د بالښت پوښ او ځادر (روجايې) په اونۍ کې يو ځل د ځانګړو کسانو له خوا بدليږی (تبديليږي).
بيا يې زياته کړه:
دا ستا د کوټې بالکن دی، دلته کولای شې، کالي اوار، کينئ او دکوچنۍ بحيرې (ډنډ) ننداره وکړئ.
بيا يې و ويل:
اوس راځه تاته پخلی خونه، د رسم او تخنيک خونه، تلوېزيون خونه، د مجلس خونه او کتابتون و ښيم.
بيايې ورته د زينې، لفت ځای او د کثافاتو غورځولو ځای وښود.
وروسته يې، ورته د اړتيا (ضروري) نمروکارت ورکړ او ويې ويل:
په لمړي پول کې ټيلفونونه شته، کولاې شئ ترې کټه واخلئ.
بيا يې خدای پاماني واخيسته او روان شو.
سفدر بېرته کوټې ته راغی او له کوچ څخه يې کټ جوړ، يو ځادر (روجايې) يې لاندې، بالښت يې سر ته کېښود، دروازه يې و تړله او په خپل ځای کې ويده شو.
شپه تېره او سهار شو، د محلی وخت لس بجې وې، وروسته له حمامه لمړي پوړ ته کوز او د ډوډۍ خونې ته ننوت، د سهار چای يې وڅښه او بيا د نورو افغان زدکړيالانو سره آشنا شو.
زدکړيالان خورا لږ. ول او ډېرې يې خپل هيوادو ته د اوړي رخصتيو تېرولو له پاره تللي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر له يو بل افغان سره آشنا شو چې هغه هم د ساختماني په انستيټوت کې درس ويل او څو ورځې د مخه باکو ښار ته راغلی او په ښار کې لږ بلد شوی و.

هغه ورته و ويل:

اوس هوا ډېره توده ده، بيا مازيګر خواته به ښار ته لاړ شو، د ښار څنډې ته د کسپين بحيره ده، هلته تفريحي کښتۍ شته، مونږ به لږ چکر و وهو، بيا ماښام به بېرته راشو.

سفدر و منله او هغه ته يې و ويل:

زه اوس خپلې کوټې ته ځم، ته ما پسې راشه، زه بلد نه يم.

هغه و ويل :

سمه ده!

سفدر خپلې کوټې ته لاړ او بيا پرې خوب ورغي او بيده شو.

مازيګر شو، او هغه زدکړيال ده پسې راغی او دروازه يې و ټکوله، سفدر کلک بيده شوی و، بيا څو ځل يې دروازه وټکوله تر څو سفدر ويښ او دروازه يې خلاصه کړه.

هغه و ويل:

بيده وې؟

سفدر و ويل:

هو!

زه بيده شوی وم.

هغه و ويل:

کوښښ وکړه، ځان ويښ وساتې، دلته د هوا بدلون دی، بې ځايه سړی ته خوب راځي؛

کېدای شي د فشار ټيټ والی يې عامل وي.

بيا سفدر خپل کالي بدل (تبديله) او دواړه له کوټې و وتل او د ودانۍ نه کښته شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

په لاره کې د بس تم ځای تر رسېدو پورې، هغه سفدر ته د آذربایجان او د باکو ښار په هکله داسې لنډ معلومات ورکړل:
آذربایجان یو د قفقاز د مهمو، ښکلو او دلوړ اقتصاد لرونکو هېوادونه څخه دی چې، د کسپین بحیرې سره پروت او دوو نور قفاز جمهوریتونو لکه:
ارمنستان او گرجستان سره گډې پولې لري، کوم چې د دنیا مشهورو غرونو په شاو خوا کې شتون لري.
دا هیواد بر سېره پر یادو شویو هېوادو، له نورو هېوادونو لکه:
ترکې، روسې، ایران سره هم گډې پولې لري.
د دې هېواد پلازمینې نوم باکو ښار دی او خلک یې په آذري ژبه خبرې کوي.

بیا هغوی په یو بس کې کیناستل او ښار ته ورسېدل، هلته یې یوه ورځپانه واخیسته چې باکو د ښار په کې ټول معلومات لیکل شوی و او هغه سفدر ته د بحیرې د غاړې څنگ ته په لاندې ډول ولوستل.
باکو ښار د کسپین د بحیرې خوا کې پروت او انکشاف یې کړی دی، خلک یې ډیر ښکلي، د ښونې او روزنې سره ډېره مینه لري.
ژبه یې خوږه، نرمه او ترکي ته ورته ده، خلک یې سپین پوستي او د ویښتانو رنگ یې تور دي.
باکو د آذربایجان پلازمینه او لوی ښار دی، او همدارنگه تر ټولو لوی ښار، د کسپین بحیرې او د قفقاز په سیمه کې دی.
باکو د بحر له سطحې څخه ۲۸ متره لاندې دی، چې دا په نړۍ کې تر ټولو ټیټ پروت ملي پلازمینه او همدارنگه د بحر له سطحې لاندې د نړۍ ترټولو لوی ښار جوړوي.
باکو د ابشیرون ټاپو وزمې په جنوبي څنډه کې د باکو په خلیج کې پروت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د آذربایجان اصلي ښار دی، دا په هېواد کې یوازینی ښار دی، او د هیواد د ټولو اوسیدونکو شاوخوا ۲۵٪ د باکو په ښار کې ژوند کوي.

باکو په دولسو اداري او ۴۸ ښارګوټو ویشل شوی دی.
د دې په منځ کې د باکو په ټاپوګانو کې ښارګوټي دي، او همدارنګه د Neft Daşları صنعتي تصفیه چې د کسپین سمندر کې د باکو ښار څخه ٦٠ کیلومتره د تیلو په شګو کې جوړ شوی.

زوړ ښار چې د شیروانشاه ماڼۍ او میډین څلی لري، دا ښار د اذربایجان علمي، کلتوري او صنعتي مرکز دی.
ډیری د پام وړ آذربایجان بنسټونه هلته خپل مرکزونه لري.
د باکو نړیوال سمندري سوداګریز بندر په کال کې د دوه ملیون ټنو عمومي او وچ بلک کارګو د لیږد وړتیا لري.
باکو د خپلو سختو بادونو له کبله مشهور دی، چې په خپل مستعار نوم، "د بادونو ښار" کې منعکس شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د ښار، انځور

باکو د فارسي - عربي نوم باکو (Bākū) لاندې د اوږدې مودې تصدیق شوی.
لومړني عربي سرچینې هم ښار ته د باکوه او باکویا په نوم یادوي، چې ټول د فارسي نوم څخه راځي.
په نولسمه پیړۍ کې یوه مشهوره ایتمولوژي دا د پارسي باد کوبه (باد کوبه) څخه اخیستل شوې ده (باد کوب، چې معنی یې "د بادونو ښار" دی، د باد، "باد"، او کیوب مرکب دی، چې ریښې لري.

فعل کوبیدن کوبیډان، "ټو پونډ"، په دې توګه هغه ځای ته اشاره کوي چیرې چې باد به قوي او تیز وي، لکه څنګه چې د باکو قضیه ده، چې د ژمي سخت واورو طوفانونه او سخت بادونه تجربه کوي).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مشهور نوم (په عصري اذربایجان کې بدکوبا) په ۱۹ پیړۍ کې د ښار له پاره د مستعار نوم په توګه پیسې ترلاسه کړې (د بیلګې په توګه، دا په اکینچي کې کارول کیږي، ۱ جلد، ۱، مخ. ۱)، او د ښار په عصري کې هم منعکس کیږي.

مستعار نوم د "بادونو ښار "(آذربایجان) : .Küləklər şəhəri یو بل او حتی لږ احتمالي لوک ایتیمولوژي دا نوم تشریح کوي چې د باغکوی څخه اخیستل شوی، چې معنی یې د "خدای ښار" دی.

باګا (اوس باغ) او کوه په ترتیب سره د "خدای" او "ښار" له پاره زړې فارسي کلمې دي.

د باغکوی نوم د بغداد ("خدای ورکړی") سره پرتله کیدی شي په کوم کې چې دا د پخوانی فارسي کلمه ده چې "دی" له پاره.
د شوروي د واکمنۍ پرمهال، ښار په آذربایجان کې په سیریلیک کې د "BАкы" په توګه لیکل شوی و (په داسې حال کې چې د روسیې املا "BАku"، باکو وه او اوس هم ده).
د فارسی - عربی توری و (u) څخه سیریلیک "ы" ته بدلون او وروسته، لاتیني "ı" کیدای شي د نورو اذربایجان کلمو سره پرتله شي (د مثال په توګه قاپو qāpū په زاړه فارسي - عربي املا کې د عصري آذربایجان qapı سره پرتله کړئ، "دروازه") یا په ضوابطو کې، لکه چې اکثرا په آذربایجان کې د غږ همغږي لیکلو له پاره کارول کېده (کوم چې په عثماني ترکي کې هم دود و).
انجونې یې خورا ښکلې او د تورو سترګو لرونکې دي، چې د قفقاز (کوی قاف) په پریانو مشهوره دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آذري نجونې په خپل ملي کاليو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

آذري نجونې په خپل ملي کالیو کې

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرغونتوب

په ګوبستان کې د رومن ډبرې لیکنه چې د ٨٤-٩٦ زیږدیز کال پورې اړه لري، د اوسني باکو په سیمه کې د انسانانو د استوګنې نښې د ډبرې دورې پورې اړه لري.

د برونزو دورې ډبرې نقاشي بایل ته نږدې کشف شوي، او د زاړه ښار په ساحه کې د کوچني کب د برونزو شکل.

دا د دې لامل شوي چې ځینې یې د ښار په ساحه کې د برونزو د دورې د استوګنې د شتون وړاندیز وکړي.

د نارداران سره نږدې، د امید ګیا په نوم یو ځای د پخوانی تاریخي کتنې ځای لري، چیرې چې د لمر او د مختلفو ځلیو(برجونو) انځورونه په ډبره کې د یو ابتدایي ستور پوهنې میز سره یو ځای شوي دي.

نورو لرغون پېژندنې کیندنو د عصري ښار په ساحه کې او د هغې په شاو خوا کې مختلف تاریخي استوګنې، اصلي معبدونه، مجسمې او نور اثار ښکاره کړي دي.

په لومړۍ پیړۍ کې، رومیانو د قفقاز دوه کمپاینونه تنظیم کړل او هغه څه ته ورسېدل چې نن ورځ باکو دی.

ښار ته نږدې، په کوم کې چې نن ورځ ګوبستان دی، د ٨٤ څخه تر ٩٦ پورې د رومن لیکونه ژوندي پاتې دي - د یو ښار له پاره ځینې لومړني لیکل شوي شواهد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

اقليم

باکو معتدل نيمه وچه اقليم لري (د کوپين اقليم طبقه بندي):
د تودوخې او مرطوب اوړي، يخ او کله ناکله لوند ژمی او ټول کال قوي بادونه لري.

په هرصورت، د ډيری نورو ښارونو په څير چې دا ډول اقليم ځانګړ تياوې لري، باکو خورا ګرم اوړي او د لمر وړ ساعتونه نه ګوري.

دا په لويه کچه د دې د شمالي عرض البلد له امله دی او دا حقيقت چې دا د کسپين بحر په څنډه، په ټاپو وزمه کې موقعيت لري.

باکو، او د ابشيرون جزيره چې په هغې کې موقعيت لري، د آذربايجان ترټولو وچه برخه ده ، دلته اوربښت په کال کې شاوخوا ۲۰۰ ملي ميتر يا لږ وي.
دا په لويه کچه د قفقاز د غرونو څخه د باران سيوري اغيزې له امله دی، په تور سمندر کې ورته عرض البلدونه په اوسط ډول ۲۰۰ تر ۳۰۰ ملي متر يا ډير ترلاسه کوي.
د رڼا کلني باران ډيری برخه د دوبي پرته په نورو فصلونو کې پېښېږي، مګر د دې موسمونو څخه هيڅ يو په ځانګړې توګه لوند نه دی.

د شوروي په وختونو کې، باکو، د اوږدې مودې لمر او وچ صحي اقليم سره، د رخصتی ځای و، چېرې چې اتباع کولی شي د ساحلونو څخه خوند واخلي يا د کسپين بحيرې په څير د اوس ويجاړ شوي سپا کمپليکسونو کې آرام وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورته وخت کې باکو د کال په اوږدو کې د ډیر باد ښار په توګه پیژندل کیږي، له همدې امله د ښار مستعار نوم "د بادونو ښار" دی، او د ګیل ځواک بادونه، سړه شمالي باد خزري او ګرم سویلي باد ګیلاور دلته په ټولو موسمونو کې معمول دي.

په حقیقت کې، دا ښار د ژمي د سختو واورو طوفانونو او سختو بادونو له پاره مشهور دی.

د خزري سرعت کله کله ١٤٤ کیلومتره فی ساعت (٨٩ میل فی ساعت) ته رسیږي، چې کولی شي فصلونو، ونو او د چت ټایلونو ته زیان ورسوي.

ژمی یخ او کله ناکله لوند وي، د جنوري او فبروري په میاشت کې د ورځني اوسط تودوخې سره په اوسط ډول ٤,٣ درجې وي.

په ساحل کې تودوخه په مکرر ډول د یخنۍ څخه ښکته کیږي او د سخت یخ احساس کوي.
د ژمي واوره طوفانونه کله ناکله وي؛
واوره معمولا د هرې واورې وروسته په څو ورځو کې خوري.

د باکو د نفوس لویه برخه د ازربایجاني توکمونو څخه جوړه شوې ده، او پاتې نور یې تالیش، روسیان، لیزګي او نور دي.

د نفوس ژوره وده د ١٩ پیړۍ په مینځ کې پیل شوه کله چې باکو یو کوچنی ښار و چې شاو خوا ٧,٠٠٠ نفوس درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفوس بيا په ۱۸۶۰ کې د ۱۳,۰۰۰ څخه په ۱۸۹۷ کې ۱۱۲,۰۰۰ ته لوړ شو، چې باکو د قفقاز په سيمه کې ترټولو لوی ښار جوړ کړ.

باکو د خپل تاريخ په اوږدو کې په ځينو وختونو کې يو کاسموپوليټان ښار و، پدې معنی چې د آذربايجان توکمونه د نفوس اکثريت نه جوړوي.
جومات د اسلام د پيغمبر محمد د اولادې د قبر په سر جوړ شوی و.
د پيروانو ترټولو لويه ټولنه لرونکی دين اسلام دی.
د مسلمانانو اکثريت شيعه مسلمانان دي، او د اذربايجان جمهوريت له ايران وروسته په نړۍ کې د شيعه نفوس په سلو کې دوهم ځای لري.

د ښار د پام وړ جوماتونو کې د جمعې جومات، د بي بي حيبت جومات، محمد جومات او د تعز پير جومات شامل دي.
په هيواد کې د بيلا بيلو توکمونو ترمنځ ځينې نور عقيدې شتون لري.
د اساسي قانون د ۴۸مې مادې له مخې، اذربايجان يو سيکولر دولت دی او مذهبي ازادي تضمينوي.

په مذهبي اقليتونو کې روسي ارتودوکس عيسويان، کاتوليک ليوانتين، د جورجيا ارتودوکس عيسويان، البانيا - اودي اپوستوليک عيسويان، لوتران، اشکنازي يهوديان او صوفي مسلمانان شامل دي.

باکو د اذربايجان د کاتوليک اپوستوليک پريفيکچر څوکۍ ده.

زردشتيزم، که څه هم په اوسني وخت کې په ښار او د هيواد په نورو برخو کې له منځه تللی، خو په اذربايجان کې اوږد تاريخ لري او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

زردشت نوی کال (نوروز) په ښار او نورو برخو کې د اصلي رخصتۍ په توګه دوام لري.

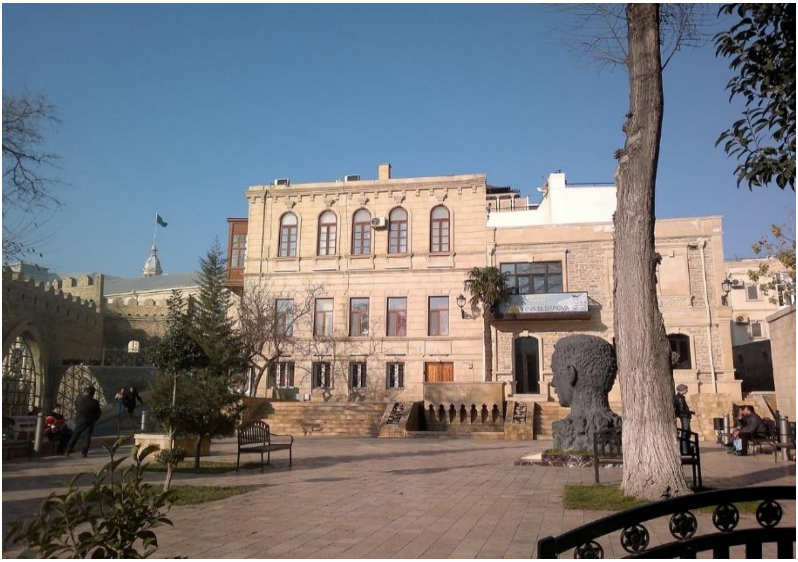

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

باکو د زاړه ښار یوه څنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې سیمې که مین کیدل له یوی خوا آسانه او د بلی خوا ډېر سخت کار دی، که چېرې ځوک یوځل د باکو جلۍ ته په خوږ.و سترګو وګوري ، حتما به پرې مین شی او داسې که چېرې، یوی او وروسته بلې جلۍ ته وګوري، تر پایه به مین نه شئ، دا ځکه چې یوه یې تر بلې ښکلې ده، په دې صورت کې به تاسو ته انتخاب ډېر ستونزمن وي او هیڅکله به مین نه شئ.

په ۱۹۸۳کال کې، خورا ډېر افغاني زدکړیالانو هلته زدکړی کولې چې شیمری یې تر ۷۰۰ کسانو هم ډېر و.
دغو زدکړیالانو د باکو د ښار په مختلفو پوهنتونونو، انسټیټوتونو، او تخنیکومونو کې په لوړو او متوسطو زدکړو بوخت ول.

د هغو جملې نه هم یو د آذربایجان د انجینري انسټیټوت و چې خورا ډېر افغاني او نورو اویاو هېوادونو زدکړیالانو د لیسانس، ماسترۍ او دوکټورا په کچه په کې زدکړې کولې.

په هغه ځای کې داسې یوه رښت (قانون) و، که چېری نوي زدکړیالان د نورو ملکونوڅخه باکو ښار ته د زدکړې له پاره راځي، باید هرو مرو خپلې ټولې لابراتواري معاینې تر سره کړئ، که چېری کوم مرض د هغه په وجود کې وي، باید لمړی درملنه یې وشئ، بیا کولای شې چې درسونه (سبقونه) پیل کړئ.

یوه ورځ چې هوا ګرمه او د دوبي ورځې وې، ساختماني انسټیټوت د لیلیو مسولینو نوي رسېدلی زدکړیالان را ټول او هغوی ته یې و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې ورځې وروسته د انستيټوت درسونه پيلېږي او ټول بهرني زدکړيالان اړين دي چې سبا سهار وختي د صحي معايناتو له پاره د انستيټوت کلينک ته لاړ شئ.

د ټولو زدکړيالانو له پاره موټر په پام کې نيول شوی دی، نو اړينه ده چې له خوبه وختي ويښ، د سهار چای د ځبنلو پرته، د خپلو کوټو وځئ.
لوی موټر(ښاري بس) به هم ورسېږي، ټول نوی جذب شوي او باکو ته رسېدلي زدکړيالان دې په اته بجو د ليليې مخې ته ټول او په بس کې کېني، بيا به يو ځای لاړ شو.

ورځ تېره شوه او سهار شو، زدکړيالان هم د وعدې سره سم له خوبونو پاڅېدل، يو يو به له خپلو کوټو وتل او لاندې د ليليې مخې ته غونډېدل، بس موټر هم په ټاکلي وخت ورسېد او نږدې د ليليې دروازې خوا ته ودرېد.

د ليليو مسولين هم تر ټولو د مخه اومې ليليې خوا ته د زدکړيالانو انتظار کاوه، او په لاسونو کې يې د زدکړيالانو لېستونه هم ول.
بيا مسول غږ کړ:
د هرې ليليې زدکړيالان دې په جلا، جلا توګه ودريګئ، بيا د زدکړيالانو استازي و ويل:
تاسو د خپلو زدکړيالانو د راټولولو او کرښه (لين) کولو کې مرسته وکړئ.
بيا د هغوی مشر راغی او نورو ته يې و ويل:
د خپلو لېستونو مطابق د زدکړيالانو حاضري واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د هرې لیلې مسول د زدکړیالانو په مخ کې ودرېد او د نومونو په لوستلو یې پیل کړ.
ټول زدکړیالان په ټاکلي ځای کې شتون درلود، یو زدکړیال نه و حاضر شوي، بیا د لیلیو مسول و ویل:
د چا زدکړیالان غیر حاضر دي؟
د اومی لیلې مسول و ویل:
زما یو نفر کمبود دی.
د لیلیو مسول و پوښتل:
د کوم هیواد زدکړیال دی؟
هغه و ویل:
د افغانستان!
بیا د لیلیو مسول و ویل:
هله ژر د هغه کوټې ته لاړ شه او له خوبه یې راویښ کړه!
هغه و ویل:
سمه ده!
په منډه لیلې ته وخوت او نهم پوړ ته د لفت په واسطه (ذریعه) وخوت او دهلیز ته د ننه شو.
بیا د هغه د کوټې خوا ته لاړ او د دروازې زنګ یې و واهه.
چا ځواب ور نه کړ.
بیا یې زنګ و واه.
بیا هم ځواب رانه غی.
د لیلې مسول ډېر وار خطا شو او په منډه یې ځان لفت ته ورساو، لمړی پوړ ته کوز شو، هغه د لیلې د کنټرول خونې ته نږدې شو او مسول ته یې و ویل:
هله!
ژر سه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیلفون ماته را کړه.
هغه و ویل:
خیریت دی؟
د لیلی مسول و ویل:
یو افغانی زدکړیال د خپلې د کوټې دروازه نه خلا صوی، باید پولیس ته زنګ و وهم چې، عاجله د امبولانس سره یو ځای راشئ.
هغه ټیلفون ورکړ.
د اومې لیلې مسول پولیس ته زنګ و واه او د امبولانس غوښتنه یې هم وکړه.
څو دکیکې وروسته د سیمې پولیس او د څلورم نمبر روغتون امبو لانس ورسېدل، د اومې لیلې مسول د پولیسو موټر مخې ته ورغی.
د پولیسو افسر له موټره کوز او له هغه یې وپوښتل:
د اومې لیلې مسول ته یې؟
هغه و ویل:
هو!
زه یم.
بیا یې هغه ته و ویل:
اله !
مخکې شه!
د اومې لیلې مسول مخکې، پولیس او د امبولانس ډاکتران د تذکرې سره دوی پسې په منډو شول.
د اومې لیلې مسول لفت خوا ته منډه او نورو ته یې هم و ویل:
په لفتونو کې وخیږئ او نهم پوړ ته ځانونه ورسوئ.
هغوی هم په لفتونو کې وختل او د نهم پوړ په دهلېز کې پلې شول.
د اومې لیلې مسول و ویل:
ما پسې راشئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی ټول د لیلې مسول پسې منډی کړې او تر دروازې و درېدل:
د پولیسو افسر خپل همکار ته و ویل:
زه زنګ وهم او ته عکاسي پیل کړه!
هغه و ویل:
سمه ده!
افسر زنګ و واهه،
دننه څخه، کوم ځواب نه و.
بیا یې د لیلې مسول ته و ویل:
کیلۍ دې واخله او دروازه خلاصه کړه!
هغه کیلۍ د جبه و ویسته او د دروازې قلف ته یې ننه ویسته، دروازه یې خلاصه او پولیس ته یې و ویل:
مهربانی!
پولیس د کوټې دالان ته ننوتل او نورو ته یې هم غږ کړ.
راشئ!
بیا یې د کوټې دروازه خلاصه کړه او کوټې ته د ننه شول.
یوېې اوبلې خوا یې نظر واچاوه، کوټه تشه وه او هغه الک په کې نه و.
بیا یې و ویل:
تشناب او حمام وګورئ!
د لیلې مسول د تشناب او حمام دروازې خلاصې کړې، څوک نه ول.
افسر و ویل:
عجیبه ده!
هغه څه شو؟
بیا یې د لیلې مسول ته و ویل:
دروازه وتړه اومهرو لاک یې کړه.
هغه هم سمدستي دروازه وتړه، مهرو لاک یې کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

بیا یې و ویل:
راځئ !
کوز شو!
هغوی د لفتونو په وسیله لمړي پوړ ته کوز شول.
افسر د لیلې مسول ته و ویل:
د هغه د کوټې کیلۍ و ګوره!
هغه په ټاکلي ځای کې شته او که نه؟
مسول خپل لېست و کوت او د هغه د کوټې نمبر کیلۍ یې دکیلیو په ټاکلې ځایونو کې و لټوله، ګوري چې کیلۍ په خپل ځای کې ده.
ټول حیران شول.
افسر خپل مرکز ته مخابره وکړه.
بیا یې ټولو ته سپارښتنه (دستور) ورکړه چې هغه ولټوئ.
د لیلیو مسول و ویل:
راځي چې اوس د انسټیټوت کلینک ته لاړ شو، کیداې شي هغه وختي کلینک ته تللې وي.
بیا مسول و ویل:
فکر نه کوم!
خدای وکړي چې هلته وي.
ټولو د کلینک پر لور حرکت وکړ او لږ زنډ وروسته هلته ورسېدل، هغوی لمړی د ثبت او راجستر خونې ته لاړل، بیا یې د ټست له پاره پنځه، پنځه کسه (نفره)هرې ځانګې ته د دوریې په ټوګه معرفي کړل.

سفدر دغاښونو ځانګې نه و وت او جراحي ځانګې خوا روان شو، په دې وخت کې د لیلیو استازي ورته پام شو او هغه خوا ته یې ځان نږدې او ویې ویل:
چیرته وې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ د تا له پاره ټوله ليليه و لټوله او پوليسو ته مو هم خبر ورکړ،
هغه و ويل:
زه په خپل وخت راوتلی وم، نيمه ګړۍ مي انتظار وکړ، څوک معلوم
نه شول، ځکه مي د کلينک پر لور حرکت وکړ، سوچ مې کاوه چې زه
ناوخته پاڅېدلی يم او ټول له مانه مخکې کلينک ته رسېدلي دي.

کوم وخت چې کلينک ته ورسېدم صفا کار راته و ويل:
ته وختي راغلی يې، لږ انتظار وکړه تر څو ډاکتران راشئ.
لږ زېد وروسته داکټران راغلل او ماته يې و ويل:
هو!
نن د نويو زدکړيالانو د معايناتو ورځ ده، بيا يې لېست وکوت او زما
نوم يې په نښه کړ، د ثبتولو نه وروسته زما معاينات يې پيل کړ.
ما وپوښتل:
نور زدکړيالان ولې نه دي راغلي؟
هغې و ويل:
او س وختی ده.
هغوی به لږ وروسته راشئ.
بيا ما و ويل:
زما ګړی ښه کار نه کوي او که څنګه؟
هغی خپلې ګړۍ ته و کتل او بيا يې زما ګړۍ ته.
په خندا شوه او ويې ويل:
ستا ګړۍ د مسکو ښار سره يو شان ده، دلته ګړی توپير لري.
سفدر و ويل:
ما نه تېروتنه (اشتباه) شوې او سوچ مې کاوه چې په ټول شوروي اتحاد
کې به ګړۍ يو شان وي، ځکه ټول يو لوی هيواد دی.
بيا د ليليو مسول و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه شو چې پیدا شوې!
مونږ ډیر منفی سوچونه کول او پولیس ته مو هم زنګ و واهه، بیا یې و ویل:
بیرته د نورو زدکړیالانو سره یو ځای لاړ شئ، مونږ به پولیسو ته ښه خبر(زېری) ورکړو، ته دې معاینات مخ ته یوسه.
هغه و ویل:
سمه ده!
سفدر خوشحاله شو او خپلو معایناتو ته یې دوام ورکړ، کلینک ټولې ځانګې درلودې، او ده هم کوښښ کاوه چې ټول معاینات خلاص او بلې ورځې ته یې پرې نه ږدي.
سفدر د ارتوپېدي ځانګې نه خپل معاینات خلاص او د سترګو ځانګې ته نږدې شو.
د دې ځانګې خواته دوې ښکلې آذري نجونې په وار(نوبت) کې ولاړې وې.
سفدر ځانګې ته نږدې شو او ویې پوښتل:
تاسو وار(نوبت) کې ولاړ یاست او که د چا انتظار کوي؟
هغوی و ویل:
مونږ وار(نوبت) ته انتظار کوو.
سفدر د ځانګې دروازې ته نږدې او پر څوکۍ کیناست.
بیا نجونې سفدر ته نږدې او ویې پوښتل:
ته په کوم انسټیټوت کې تعلیم (تحصیل) کوې؟
هغه و ویل:
په ساختماني انسټیټوت کې.
بیا یې و پوښتل:
دا دې لمړی کال دی؟
هغه و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هو!
بیا یې و پوښتل:
چیرته ژوند کوې؟
د موسی بیکوا د ساختماني انستیټوت په اومه لیلیه، نهم پوړکې.
بیا یې وپوښتل:
د کوم هېواد نه یې؟
هغه و ویل:
د کوم هېواده ښکارم؟
بیا نجونو و ویل:
زمونږ په خیال (نظر)، تاسو د هند یاست.
هغه و ویل:
نه!
زه د افغانستانه یم.
بیا نجونو و ویل:
ستا خبره، د هندي فلم الکانو ته پاتې کیږي.
سفدر و ویل:
کېداي شي!
مګر زه افغان یم.
بیا نجونو و ویل:
مونږ هم د ساختمانی انستیټوت په معمارۍ پوهنځي کې درس وایو او په لمړي ټولګي کې یاستو.
سفدر و ویل:
ډیر ښه!
کیدای شي کوم وخت یو بل ته په مخه راشو؟
هغوی و ویل:
هو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ او تاسو لکچرونه په يوې ودانۍ کې دي.
مګرعملي در سونه او لابراتوارونه مو جلا او په نورو ودانيو کې دي.
بيا هغوی د سفدر نه پوښتنه وکړه:
ستا نوم څه دی؟
هغه و ويل:
زما نوم سفدر دی، تاسو نو مونه؟
يوې و ويل:
زما نوم آزو ده.
بلې يې و ويل:
زما نوم زرو ده.
د آزو ويښتان لږ ژيړ، سترګې يې شنې، سپينه او روسانو ته ورته وه،
مګر د زرو ويښتان تور او سترګې يې هم تورې وې.
سفدر و ويل:
مننه کوم.
بيا يې و پوښتل:
تاسو دواړه آذري ياست؟
هغوی و ويل:
هو!
بيا يې و پوښتل:
نو څنګه توپير لرۍ؟
آزو و ويل:
زما مور روسۍ او پلار مي آذري دی، مګر دزرو پلار اومور دواړه آذري دي، نوځکه د زرو سره لږ توپير لرم.
بيا دواړه په خندا شوې.
سفدر هک پک شو او ويې ويل:
سمه ده!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې یو زدکړیال له معاینه خانې نه و وت او ویې ویل:
د چا وار(نوبت) دی؟
سفدر و ویل:
د نجونو وار او ورپسې زما وار دی.
نجنو و ویل:
سفدر میلمه دی، مونږ خپل وار هغه ته ورکوو.
سفدر و ویل:
نه!
لمړی ستاسو وار دی.
په دې و خت کې ډاکټر را و وت او ویې ویل:
ژر راشئ چې نن زدکړیالان ډیر دي.
لږ وروسته به ګڼه ګوڼه شي.
بیا یې سفدر ته و ویل:
ته راشه چې مسافر یې.
سفدر هم معاینې له پاره خونې ته داخل شو او لس دکیکی وروسته را و وت.
نجونو و ویل:
په خیر تیر شو؟
سفدر و ویل:
هو!
مننه کوم!
بیا نجونې د ننه شوې او سفدر بلې خانګې ته ننوت.
سفدر خپل معاینات بشپړ او د کلینک نه د باندې تر زیتون ونې پر څوکې کیناست او د نورو زدکړیالانو په انتظار شو، تر څو معاینات بشپړ او هغوی سره یو ځای لیلې ته لاړ شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمه شوه او نورو زدکړیالانو هم خپل معاینات بشپړ کړل او ټول یوځای لیلې ته روان شول.
څو ورځې تېرې شوې او درسونه پیل شول.
لیلیه دومره لرې نه وه او تر انسټیټوټه شل دکیکی په پښولاره وه.
سفدر هم په پښو روان شو اوانسټیټوت ته ورسېد، هغه د انسټیټوت انګړ ته ننوت او له یوه الک نه یې پوښتنه وکړه:
ساختماني پوهنځي کوم دی؟
هغه و ویل:
زه نوی یم، زه هم انتظار کوم چې، کوم څوک پیدا تر څو تري پوښتنه وکړم.
سفدر و ویل:
ته د کوم هیواد یې ؟
هغه و ویل:
زه د کیوبا له هېواده یم.
بیا هغه و ویل:
ته د کوم ځاي یې؟
سفدر و ویل:
زه د افغانستانه یم.
څو دکیکی وروسته یو بل افغان زدکړیال چې په لوړ صنف کې یې زدکړې کولې دوی څنګ ته راغي او له سفدر نه یې وپوښتل:
ته افغان یې؟
هغه و ویل:
هو!
زه افغان یم.
بیا یې و پوښتل:
نوم دی څه دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه و ویل:
نوم مې سفدر دی.
بیا یې و ویل:
په کوم پوهنځي کې یې؟
سفدر و ویل:
په ساختماني پوهنځي کې یم.
بیایې و ویل:
مهال ویش(تقسیم او قات) دي اخیستی دی؟
هغه و ویل:
نه!
نن می لمړی ورځ ده، او بلد هم نه یم.
بیا هغه و ویل:
راځه چي د پوهنځي ریاست ته لاړ شو او د مهال ویش(تقسیم اوقات) پوښتنه وکړو.
سفدر و ویل:
سمه ده!
بیا دواړه ساختماني پوهنځي ته لاړل او دهلیز ته د ننه شول.
مهال ویش (تقسیم اوقات) په ځانګړی (مخصوص) ځای کې ځړول شوې (بند شوی) و، او هغه سفدر ته و ویل:
قلم او کاغذ واخله !
مهال ویش په کتابچې کې ولیکه!
هغه قلم او کاغذ له کڅوړې ویوست او مهال ویش یې ولیکه.
درسونه یې په بیلابیلو ودانیو کې ول.
لمړی درس یې په دې ودانۍ کې و، بیا څلورم پوړ ته پورته شو او خپل درسي ټولګي (صنف) یې و موند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولګي ته ننوت او پر یوې څوکۍ کیناست.
ټولګي کې د بیلا بیلو هیوادونو الکان او نجوني وې.
څو دکیکی وروسته استاد ټولګي ته ننوت او ټولوته یې د نویو زدکړو پیل مبارکي و ویله.
بیا ځان یې معرفي او له زدکړیالانو یې وغوښتل تر څو خپل ځانونه هم معرفي کړي.
هر زدکړیال به له ځایه پاڅېده او ځان به یې معرفي کاوه، سفدر هم په خپل وار له ځایه پورته شو او ځان یې معرفي کړ.
درسونه په دې ودانۍ کې پای ته ورسېدل او ټول زدکړیالان اړین ول تر څو بلې ودانۍ ته لاړ شئ.
سفدر هم د نورو زدکړیالانو سره له ټولګي و وت اوبلې ودانۍ خوا ته روان شو.
په لاره کې یې هغه دوي نجونې ولیدې، له کومو سره چې په کلینک کې معرفي شوی و، هغوی سفدر ته سلام واچوه او سفدرهم د هغوی سلام ته وعلیکم و ویل.
بیا یې سفدر ته د نویو درسونو پیل، مبارکي و ویله.
سفدر هم مننه وکړه او هغوی ته یې هم مبارکي و ویله، بیا هر څوک خپلې موخې پسې روان شول.
د نجونو به کله ناکله سفدر په بیلا بیلو و دانیو کې مخ ته ورته اوهغه ته یې سلام ورکاوه.
لمړی به آزو کوښښ کاوه چې سفدر ته سلام ورکړی بیا زرو.
یو کال تیر شو، سفدر ته هم اړینه وه د اوړي رخصتیو تېرولو او کورنۍ لیدو له پاره هېواد ته لاړ شي.
سفدر یوه ورځ مخ کې له تګه په تصادفي توګه آزو په دالان کې ولیده او هغی ته یې سلام ورکړ، هغی سلام ته یې وعلیکم و ویل:
بیا آزو و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت خپل هيواد ته ځې؟
هغه و ويل:
سبا له خيره!
بيا سفدر و ويل:
تا ته څه راوړم؟
هغې و ويل:
مننه کوم.
په خير لاړ شئ او په خير بېرته راشئ.
د تاسو په هېواد کې جګړه ده، کوښښ وکړه د ښار نه د باندې (اطراف ته) لاړ نه شئ.
هغه و ويل:
سمه ده!
مننه کوم!
حتمآ!
بيا يې خدای پامانی واخيسته او ليلې خواته روان شو.
سبا ماسخوتن يې د نورو افغاني زدکړيالانو سره يوځای هوايي ډګر ته روان او په الوتکه کې تاشکند ښار او بيا په بله الوتکه کې سها په اته بجو الوتنه وکړه او کابل نړيوال ډګر کې کوز شو.
هوا توده او هرې خوا دوړې وې، کابل ښار سپېره ښکارېده او خلک هم په مختلفو جامو کې ول.
چا ملي جامې، چا پطلون او دريشۍ اغوستې وې.
سفدر هم د نورو زدکړيالانو سره د کابل ښار له ترمينله و وت او کور خواته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک چپ او غمناکه ښکارېدل، هرې خوا عسکر او نظامی وسایط په سترګو کېده، تلاشي (لټو) ګانې وې، عسکرو به د هر چانه د اسنادو پوښتنه کوله.
په ښار کې ګڼه ګونه وه، ښونځي پرانیستي ول، د نجونود کالیو رنګ تور او ټیکري یې سپین ول.

الکانو کوم ځانګړی (مشخص) یونیفورم نه درلود مګر ټول یې اړین ول چې کمیس او پطلون واغوندي.

په سینما ګانو کې هم د پطلون اغوستل اړین ول، هیچا حق نه درلود چې د ملی جامو سره سینما او یا نورو رسمی ودانیو ته ننوزي.

د سینما ګانو او عامه ودانیو تر څنګ د کرایي کمیسونو او پطلونونو بازار تود و.
سفدر چاته خپل د راتک ځانګړې نیټه نه وه ویلي، ځکه په هغه وخت کې اوسني موبایل ټیلفونونه او عصری تکنالوژي شتون نه درلود او په ناڅاپي توګه کور ته نږدې او دروازه یې وټکوله.
کوچنی ورور یې دروازې ته راغی او دروازه یې خلاصه کړه، ګوري چې ورور یې دی، ډیر خوشحاله شو.
د هغه سره یې روغبړ وکړ او د اوږې کڅوړه (بیک) یې ترې واخیست او بیا یې و ویل:
مورې!
لا لا مې دی.
سفدر په خیر راغی.
مور یې هم د کوټې و وته او هغه ته یې ښه راغلاست و ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خپلې مور ته نږدې او د هغې لاسونه یې مچ او مور یې هم د هغه سر مچ کړ.
په دې وخت کې د سفدر نورې خویندې او ورونه راغلل او د هغه سره یې ستړي مشئ وکړه او بیا ټول کوټې ته د ننه شول.
سفدر په توشکه کیناست او ورور ته یې و ویل:
دا کڅوړه (بیک) دېخواه کړه؟
ورور یې کڅوړه سفدر ته نږدی کړه او سفدر هم د کورنی سوغات (تحفی) له کڅوړې و ویستل.
هغه خپل ورونو ته الوتکه، ریل ګاډی، توپ او خویندو ته هم عطرونه او د لوبو عصري سامانونه اخیستي ول.
هغه د غرمې ډوډۍ په کور کې وخوړه، خورا خوندوره وه، هر یو به ورته ویل:
وخوره!
ډوډۍ دې وخوره!
هغه و ویل:
بس ده!
زه لږه دوډۍ خورم.
بیا مور یې و ویل:
رښتیا یې ویلې دي، په ورې هېواد کې خلک لږ خواړه خوري.
ته هم په وړي هېواد کې په لږو خوړو بلد شوی یې.
سفدر و ویل :
زه لږ خواړه او څلور ځله یې خورم، د شپې ډوډۍ ماښام خورم، بیا لږ ګرځم او وروسته ویده کیږم.
د سفدر ملګري او خپلوانو به د هغه میلمستیا کوله او هغه به هم له ځانه سره سوغات لکه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطرونه، کلونیا او د ماشومانو د لوبو سامانونه ورکول.
رخصتۍ په چټکۍ سره ختمه شو او سفدر اړین و چې بېرته لاړ شئ.
دوې، درې ورځې یې په ښار کې سودا واخیسته او خپل د اړتیا وړ شیان یې پوره کړل.
آزو ته یې هم جرمني پنسلونه، پنسل پاک، د غاړې هار(لاکټ) او داسې نور د معمارۍ شیان واخیستل.
څو ورځې وروسته یې د تګ وخت ورسېد او هغه هم د خپل بل ملګري سره چې په باکو ښار کې زدکړیال و، د کارنو بشپړولو او د ویزی کارنو د پاره خارجې، کار او ټولنیز، لوړو زدکړو وزارتونوته لاړ، بیا د آیرفلوت نمایندګۍ چې د ګلفروشي په کوڅه کې وه لاړ او د بېرته تګ، ټکونو وخت یې تازه او ثابت (معین) کړ.

دتګ ورځ را ورسېده، هغه هم د کورنۍ ټولو غړو سره یې خدای پاماني وکړه او د خپل بکس او د اوږې کڅوړې (بیګ) سره له کوره و وت.

عمومي سړک خواته ملګری یې هم د ده په انتظارو، د هغه په رسېدو سره هغوی یوځای (شریکي) ټکسي موټر ونیو او هوایې ډګر خوا روان شول.

بیا هلته د بلې الوتنې په شان لمړی د کابل نړیوال ډګر نه تاشکند ته الوتنه وکړه او د تاشنکد په ښار کې دوې شپې او ورځې پاتې شول، دوی به د ورځې په ښار کې ګرځېدل او د شپې به هوټل ستنېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخره ورځ یې یو، یوغټ د ازبکستان ختکي هم وپېرل اوله ځانه سره یې با کو ښار ته یوړل.

سفدر د درسونو له پیل څخه څو ورځې مخکې رسېدلی و، او د درسونو پروګرامونو په اخیستلو یې پیل کړ، هغه به د نورو زدکړیالانو نه زدکړې کوي، ښه کتابونه یې له بازار نه پېرودل او هم یې له کتابخونې نه ګټه اخیسته.
څو ورځې وروسته درسونه پیل شول، او هغه هم انستیټوت ته لاړ، بیا نوی مهال ویش (تقسیم اوقات) یاداشت کړ، د انستیټوت د پیل لمړۍ ورځې وې او ډېرې زدکړیالان په لارو کې ول، ټولګي هم پوره نه ول.
سفدر د یوې ودانۍ نه بلې ته لاړ او په لاره کې یې آزو ولیده، هغه سفدر ته ښه راغلاست و ویل، سفدر هم د هغې نه مننه وکړه او ورته یې و ویل:
سبا دې چیرته و وینم؟
هغې و ویل:
خیریت خو به وي؟
بیا یې زیاته کړه، که څه ویل وایې کولای شې، همداوس یې راته و وایې.
سفدر و ویل:
څه ویل می نه درلود، ما د هیواد نه تاته څه سوغات راوړې دی، غوښتل مې تا ته یې درکړم.
آزو خوشحاله شوه او ویې ویل:
سوغات چیرته ده؟
سفدر و ویل:
هغه زما په کوټې کې ده، سبا به یې در ته راوړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې مننه وکړه.
سفدر و ویل:
سبا خو به انستیټوت ته راځې؟
هغې و ویل:
هو!
هرو مرو!
بیا سفدر و ویل:
چیرته به دې و وینم چې سوغات دې در کړم.
هغې و ویل:
په لمړۍ ودانۍ کې سبا درس لرئ؟
سفدر و ویل:
مهال ویش وګورم!
هغه له کڅوړې مهال ویش و باسه او ویې لید چې په دریم ساعت کې درس لري.
هغې ته یې و ویل:
هو!
په دریم ساعت کې.
آزو و پوښتل:
څویم پوړ؟
سفدر و ویل:
څلورم پوړ.
هغې و ویل:
سمه ده!
زه به په دالان کې ستا دراتګ انتظار وکړم.
سفدر و ویل :
سمه ده!

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر هم له هغې نه خدای پاماني واخیسته او لابراتوار تعمیر خوا ته روان شو.
درسونو د ختمیدو نه وروسته لیلې ته لاړ.
ماښام د ډوډۍ د خوړو نه ورسته د رسم وتخنیک اتاق لاړ تر څو خپله کورنۍ دنده بشپړه کړي.
تر ناوخته یې کورنۍ دنده تر سره کړه، بیا بیرته خپلې کوټې ته ستون او بیده شو.
سهار وختي له خوبه پاڅېد، د لمانځه نه وروسته یې خپل نور درسونه ګردان کړل او بیا یې د آزو له پاره راوړي سوغات په یوې ښکلې کڅوړه کې واچول او د میز پر سر یې کېښودل، ترڅو د تګ په و خت کې یې له هېره و نه وزي.
بیا یې خپل ورځني نوټونه او کتابونه راټول کړل.
د سهار د چای څښلو نه وروسته، خپل کالې یې بدله (تبدیله)، کڅوړه (بیک) یې واخیسته او د آزو د سوغات کوچنۍ کڅوړه یې هم په خپله کڅوړه (بیک) کې کېښوده.
بیا د کوټې نه و وت او درس ته لاړ.
دوي ساعتونه تېر شول او د دریم ساعت له پاره سفدر لمړۍ ودانۍ په لور حرکت وکړ.
په زینوکې و خوت او څرنګه چې څلورم پوړ ته ورسېد، د زیني په پای کې آزو ولاړه او د سفدر په انتظار وه.
سفدر آزو ولیده او هغې ته یې سلام واچوه.
هغې هم سلام ته وعلیکم و ویل.
بیا سفدر آزو ته و ویل:
راځه لږ د لارې نه لرې شوو.
هغوي د لارې نه لرې شول، بیا سفدر د هغې د سوغات کڅوړه و ویسته او هغې ته یې ډالۍ کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ډيره، ډيره مننه وکړه.
په دي وخت کې زرو هم ورسيده او آزو ته يې و ويل:
زه هم په سوغات کې شريکه يم، که نه بيا ټولو ته وايم.
آزو په خندا شوه او ويې ويل:
سمه ده!
سفدر چې ډېر شرمندوکی (کم جرات) و، ژر يې خدای پاماني واخيسته او خپل ټولګي ته روان شو.
د دوی تر مينځ سړه اړيکه وه او ازو سوچ کوه چې سفدر هم ور سره مينه لري، مګر نه شي کولای چې ورته و وايي.
هغې به سوچ کوه چې وخت ډېر دی او يوه ورځ به ورته و وايې او د واده وړانديز به ورته وکړئ.
وختونه تېرېدل او دوی په درسونو بوخت ول.
د آزو نيا په فارسي پوهېده او آزو ترې لږ، لږ فارسي زدکړې کوې.
يوه ورځ سفدر خپلې کورنۍ له پاره ليک، ليکه او خورا بوخت (مصروفه) و، په دې وخت کې آزو راغله، تر څنګ يې ودرېده او د هغه د ليک سر خط يې په فارسي ولوست.
سفدر څنګ ته وکتل؛
آزو ته يې و ويل:
ته له کومه شوي؟
يو دم، لکه پيرې پيدا شوې؟
هغې و ويل :
ما له لرې وليدې .
ومې غوښتل تا ته سلام درکړم، کوم وخت چې نږدې شوم ومې ليد ته ليک، ليکې.
سفدر و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

فارسي دې له چانه یاده کړې ده؟
هغې و ویل:
د خپلې پلارنې نیا نه.
هغه په اصل کې فارسي ژبې ده.
زه غواړم فارسي ژبه یاده کړم.
سفدر و ویل:
ښه کار دی.
بیا هغې خدا پاماني واخیسته او روانه شوه.
وختونه تېرېدل، درسونه پیلېدل بیا رخصتۍ راتلې، اوړی به ژمی او ژمی به اوړی کېده.
یوه ورځ سفدر په لمړۍ ودانۍ کې په زینو خاته چې مخې ته یې آزو او زرو راغلل، دواړو سفدر ته سلام و وایه، سفدر د هغوی سلام ته علیکم و ویل، بیا آزو سفدر ته و ویل:
زه هم په رخصتیو کې د زرو سره هنګري هیواد ته تللې وم او د تا له پاره مې سوغات راوړی دی.
بیا یې خپله کڅوړه (دستکول) خلاص کړ او یوه کوچنۍ کڅوړه یې را و ویسته او سفدر ته یې ور کړه.
سفدر مننه وکړه او بیا یې خدای پاماني واخیسته او روان شو، تولګې ته ورسید پر څوکۍ کیناست او سوغات یې خلاص کړ، ویې لید چې په هغه کې یو کوچنی دلاس جوړ شوی نر زمری دی.
سفدر پر هغه لاس کش کړ، هغه زمری ډېر ښکلې او پوست و.
سفدر سوچ کوه چې دایې دې ته ورکړې چې کورته یې وېسي او خپل کوچني ورور ته یې ورکړي، تر څو پرې لوبې وکړئ.
درسونه مخ په خلاصېدو شو او یولسم سمسټر ورسېد.
یوه ورځ زرو د سفدر مخې ته راغله او هغه ته یې سلام ور کړ.
سفدر هم هغې ته وعلیکم و ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا يې و ويل:
آزو تاته يو وړانديز لري.
سفدر و پوښتل:
څه وړانديز؟
هغې و ويل:
د واده وړانديز.
بيا يې زياته کړه؛
هغه د تاسره مينه لري، او سوچ کوي چې ته هم ور سره مينه لرې.
تېر شوي وخت کې هغې نه غوښتل چې ته او هغه له درسونو و وځئ ، ځکه چې دواړه اول نمره ياست.
په دې وخت کې سفدر هک پک شو، او د زمري د سوغات په معنى پوه شو.
هغه و ويل:
هغه ښه پوهېږی چې زمونږ په هيواد کې جګړه ده، او زه د يوی بې وزلې کورنۍ غړی يم، په ښار کې په کرايي کورونو کې اوسېږم.
ښار کې برېښنا هم لږه ده، ټرانسپورټي ستونزې هم ډېرې او خلک اروپايي کلتور سره آشنا (بلد) نه دي او نه کولای شو پر خلکو يې و منو.
په دې وخت کې آزو هم را ورسېده او سلام يې وکړ، دواړو سلام ته يې وعليکم و ويل:
بيا هغې و ويل:
زه کولای شم په خيمه کې هم ژوند وکړم.
سفدر و ويل:
زه بايد کورته ليک و لیږم او د کورنۍ سره يې شريکه کړم.
هغې و ويل:
ته کولای شې، دلته پاتې شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ کور او موټر هم لرو.
سفدر و ويل:
زه د کورنۍ سره مشوره کوم او بيا به تا ته خبر درکړم.
هغې ومنه او د زرو سره روانه شوه.
سفدر ډېر خواشينی شو او له ځانه سره يې و ويل:
دا کار نه کېدونکې دی.
زه ناچاره يم، هېواد ته ستون شم.
بيا به هلته جبری عسکری کوم، وخت يې شپږ مياشتې وايي، که په دوي کالونو کې ترې ژوندی خلاص شم، شکر به و باسم.
بيا دا خلک د هوسا ژوند خاوندان دي، جګړه يې نه ده ليدلې او کومو ستونزو سره هم نه دي مخ شوي.
د دې له پاره هېواد کې ژوند کول خورا ستونزمن او د امکان نه لرې ده.
دلته پاتې کېدل هم آسانه کار نه دی، بل هېواد، پردي خلک، بيا کورنۍ به څنګه شئ؟
خورا ډيرې پوښتنې چې حل نه لري.
سفدر سوچ کاوه چې څنګه آزو ته قناعت ورکړی چې له دې وړانديزه تېره شي.
څو اونۍ تېري شوې او زرو به کله ناکله د سفدر نه پوښتل:
د ليک ځواب نه دی راغلی؟
هغه به دروغ ويل:
نه!
تر اوسه نه دی راغلی.
بيا به زرو آزو ته احوال ور کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل سمستر هم تېر شو او ډیپلوم د دفاع وخت ورسېد، سفدر د ټولونه د مخه په اعلی نمرې دفاع وکړه، او څو ورځې په لیلې کې و، تر څو خپل ډیپلوم واخلي او هیواد ته ستون شئ.
ټولو زدکړیالانو د خپلو ډیپلومونو دفاع وکړه او ټولو ته و ویل شو:
چېرته به نه ځئ!
ډېر ژر به د تاسو ډیپلومونه چاپ او په یوې غونډې کې درکړ شئ.
څو ورځې هم تېرې شوي.
غونډه جوړه او ډیپلومونه و ویشل شو، ټول فارغان خوشحاله شوو.
سفدر هم د وخت نه د ګټې په اخیستو سره، څه د کور سامان واخیست او په یو کوچني کانتینرکې یې واچول، بیایې خپل کتابونه او پخوا اخیستي شیان یې راټول او کانتینرکې یې د ننه کړل.
د کانتینر دروازه یې ټینګه بیا یې په ټرک (لارۍ) کې بار، د کنټرول او لېږد د پاره د ریل ګادي او ګمرک مرکز ته و لېږداوه.
سبایې د ګمرک د مسولینو په مخ کې کانتینر خلاص او د لېږد اجازه یې واخیسته، بیا د ګمرک مسولینو و ویل:
ته کولای شئ، لیلې ته لاړ شئ!
مونږ دا نن لېږو، ته کولای شئ مزار شریف د ریل ګاډی ګمرک نه یې واخلئ.
سفدر مننه وکړه او له هغه ځایه و وت.
بیا لیلې خوا ته روان شو، کوم وخت چې لیلې ته ورسید نورو افغان زدکړیالانو پرې غږ وکړ:
ښه شو چې راغلئ.
د لیلې مسول و ویل چې:
سبا به هرو مرو د خارجي وزارت ته لاړ اوخپل ډیپلومونه راجستر کړئ.
لېست یې پرون لېږلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفدر له يوې خوا خوشحاله او د بلې خوا د آزو د يوه لار(يوطرفه) مينې په خاطر خپه و.
سوچ يې کاوه، مګر ډېر ناوخته و،
بيا به يې په زړه کې ګرځېده:
کېداى شئ، ټوکې يې کړى وي.
يا يې غوښتل چې ما وځوروئ.
دوې، درې ورځې نورې هم تېرې شوې، دليلې مسول سفدر ته د هغه پاسپورټ او د الوتکې ټکټ ورکړ او هغه ته يې و ويل:
تا د الوتکې الوتنه د جمعې په سهار دوې بجې ده.
الوتکه به لمړى له باکو ښار نه تاشکند او بيا وروسته به، بله الوتکه کې کابل ته لاړ شئ.
کوښښ وکړه چې په ټاکلې وخت خپل هېواد ته لاړ شئ.
هغه و ويل:
سمه ده!
ټاکلې ورځ، ورسېده، سفدر خپله کڅوړه (بيک) او يو بکس واخيست اود ليلې لمړي پوړ ته کوز شو، بيا يې ټکسې مرکز ته زنګ و واهه تر څو هغه نړيوال ډګر ته ورسوي.
څو دکيکې وروسته ټکسى ورسيد، چلونکى ليلې ته د ننه شو او زدکړيالانو ته يې و ويل:
سفدر څوک دى؟
هغه و ويل:
زه يم.
بيا چلونکي و ويل:
ستا موټر چمتو(تيار) دى.
بکس دې راکړه چې موټر کې يې کېږدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

سفدر د نورو زدکړيالانو، د ليلې مسول سره خداى پاماني وکړه، او ټولو سترګې د اوښکو نه ډکې شوې.
سفدر ټکسي کې کيناست او موټر هم حرکت وکړ.
سفدر ته هم ژړا را تله.
د زدکړيالي ښکلې دوره، امنيت، د ښار پاکوالى، د خلکو مينه، پاکه هوا، تفريحي ځايونه او داسې نور... .
يو ګړۍ وروسته هغه نړيوال ډګر ته ورسېد او نړيوال سالون ته د ننه شو، خپل بکس يې د لټون (کنترول) څانګې کې چک، لېږد ځاى کې وسپاره او خپله د کڅوړې (بيک) سره نړيوال د الوتنې سالون ته ننوت.
په دې وخت کې يې سترګې په آزو او زرو ولګېدې، چې د هغې پلار مور او خور يې هم ور سره ول.
دى هغوي ته نږدې شو او سلام يې ورکړ، د آزو سترګې سرې وې، هغې ډېر ژړلې ول، اوس يې هم ژړل.
د آزو پلار سفدر ته و ويل:
ته کولاى شئ دا الوتنه کينسله کړئ.
مونږ تاسو د واده مصارف په خپله کوو، او تا ته به په درې کالو کې اقامه واخلو.
بيا ته کولاى شئ خپله کورنۍ هم دعوت کړئ.
سفدر خورا غمجنې او په ژړا شو، لږ وروسته يې دسمال له جبه و ويست او اوښکې يې پاکې کړې.
بيا يې په زړه کې څه وګرځېد او ويې ويل:
زه هيواد ته ځم، خپلې کورنۍ ته قناعت ورکوم او پس له شپږو مياشتو ډوکتورا ته راځم، بيا به سره و وينو او خبرې به رسمي کړو.
په دې وخت کې آزو او نورو مېلمنو کوم چې د آزو سره راغلي ول، خوشحاله شول.
هغوى سفدر ته و ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته څه ستونزه وي، لیک راواستوه، مونږ یې اواره وو.
سفدر هم خوشحاله شو.
په دې وخت کې اعلان شو چې د تاشکند مسافرین دې الوتکې ته تشریف یوسئ.
سفدر له هغوی نه خدای پاماني واخیسته او د ترمینل نه د وتو دروازې په خوا روان شو.
سفدرڅټ ته و کتل:
آزو ولاړه او ترمینل د وتو دروازې خوا یې کتل او ژړل.
سفدر هم خواشینې روان و.
تر الوتکې د ننه کېدو تر وخت یې څټ ته کتل او آزو یې لیده چې هغه ته ګوري.
سفدر الوتکې ته د ننه شو او پر ټاکلي ځای کیناست، ترمینل ته یې و کتل، مګر څوک نه ښکارېدل.
الوتکې، الوتنه وکړه او د تاشکند نړیوال هوایې ډګر پر لور یې الوتنه پیل کړه.
سفدر به له ځانه سره ویل:
شپږ میاشتې ډېر وخت نه دي، ژر به تېر شئ.
بیا به د ډکتورا له پاره لاړ شم او د آزو سره به خبرې وکړم.
هغه لمړی تاشکند بیا کابل ته ورسېد، د کابل نړیوال ترمینل کې تري پاسپورت واخیستل شو.
هغه امنیتی مسولینو ته و ویل:
زه دوی کلنه ویزه لرم، شپږ میاشتې وروسته بیرته زم.
هغوی و ویل:
شپږ میاشتې وروسته راشه، پاسپورت دې له دې ځایه واخله.
په دې وخت کې یو نظامي افسر راغی او ویې ویل:
دا ټکت واخله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکټ کې يې ليکلي ول:
پنځلس ورځينې تعجيل.
بيايې زياته کړه؛
دا درسره وساته او کولای شئ ځان عسکري ته ځېره او وروسته د عسکري خدمت نه خپلو نورو لوړو زدکړو ته دوام ورکړئ.
سفدر ټکټ واخيست او خپه له ټرمينل نه و وت.
کورته لاړ او د عسکري په هکله يې د کورنۍ سره مشوره وکړه.
ورور يې و ويل:
سبا به څو ځايه په کابل کې وګرځو، خدای مهربانه دی چې کوم ښه ځای په ښار کې و مومو.
هغه و ويل:
سمه ده!
هغوی سهار وختي له کوره و وتل او څوځايه د عسکري د تېرولو په خاطر لاړل.
هغوی يو ښه ځای و موند او ځان يې ځېره کړ.
څو ورځې وروسته يې د آزو د مينې کيسه د ورونو او خويندو سره شريکه کړه؛
هغوی و ويل:
کاشکې دې ور سره واده کړی وای.
هغه و ويل:
ما د تاسو او د جګړو په خاطر دا کار ونه کړ.
بيا يې زياته کړه، هغې ماته د کور آدرس راکړی دی، زه به ورته ليک واستوم.
ورور يې ورته آيروګرام د خط پاکټ ورکړ او ويې ويل:
هغې ته ليک و ليکه!
سفدر هم ليک و ليکه او پاکټ يې بند کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورور یې ورته د خپل د دندې آدرس ور کړ.
هغه هم پاس د آزو او لاندي یې د خپل ورور آدرس ولیکه، لیک یې ورورته وکړ چې له مرکزی پوسته خانې نه یې ولیږئ.
هغه د سفدر لیک واستاوه او ورور ته یې د لیږد اطمینان ور کړ.
هغوی به یو بل ته لیکونه لیږل او د یو بل پوښتنه به یې کوله.
د سفدر عسکري اوږده او دهیواد حالات هم پیچلي شو.
حالات مخ په خرابېدو شو، د شوروی په جمهوریتونو کې بدلون راغی او ټول پنځلس جمهوریتونه له مرکز نه خپله آزادی واخیسته او هر جمهوریت ځانته هیواد شو.
په آذربایجان کې هم حالات خراب او د ارمنستان هېواد سره په جګړه بوخت شو.
اړیکې لرې شوی، او یو خط به په شپږو میاشتو کې ته او راته.
یو کال بل هم تېر شو، د آزو له خوا کوم لیک را نه غی.
سفدر بیا ورته لیک واستاوه، لیک د شپږو میاشتو نه وروسته بېرته مسترد شوی او په کې لیکل شوي ول.
ستاسو آدرس ناسم دی، پخوانۍ ودانۍ نړیدلی او پر ځای یې نوي لوړ ودانۍ د جوړېدو په حال کې دي.
سفدر ډیر خواشینی شو او څه یې د لاسه، نه راتلل.
د یوې خوا عسکریې د شپږ میاشتو په عوض، دونیم کالوته وغزېده او له بلې خوا په هېواد کې جګړه توده، تر څو شوروی پلوه رژیم هم سقوط وکړ او ټولې اړیکې وشلېدې.
کلونه تېر شول، نوې تکنالوژی مینځ ته راغله، ډیری خلک د موبایل او نورو پاڼو(صفحو) لکه:
سکایپي، فیس بوک، واتساپ، ټویټر، انستګرام په ذریعه یو بل پیدا کړل، مګر د آزو نه کوم خبر سفدر ته و نه رسېد.
پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د چاپ شویو کتابونو لېست

۱. معماری افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتيد اانستيتوت های تخنيكي و ساختمانی افغانستان)
٤. رسم تخنيک (گامی به سوی دنيای انجينری) جلد اول
٥. رسم تخنيک (گامی به سوی دنيای انجينری) جلد دوم
٦. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصيل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهرو)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقليم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاريه/ دنيای انجينری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقيقی با مقياس معماری
۱٤. فرار از کشور- با تصاوير مستند
۱٥. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱٦. پخسه در افغانستان
۱۷. بنيا نگذاری اولين مساجد توسط افغانها در آسترليا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

۱۹. منار جام – الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چېر ته چې قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معمارۍ کې)
۲۶. مډرنه جوما تونه ,, پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه – مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
(تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او ګلچین (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣٩. برف ها آب میشود
٤٠. رسم و تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
٤١. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
٤٢. بوډا ښکاري (پښتو ناول)
٤٣. د اسلامی معمارۍ پیل
٤٤. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
٤٥. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
٤٦. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
٤٧. د شپیلۍ مینه (مه ینه) په کچه کړۍ کې (پښتو ناول)
٤٨. حشمت خان د کلا معماري
٤٩. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کار لاندې کتابونو لېست

١. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد سوم)
٢. وچ بڼونه او پارکونه
٣. په اسلامي نظام کې ودانیز پرمختګ
٤. د ژرند ګړي ماما مینه
٥. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
٦. لیونی لېوه
٧. بې زده کړې پوی
٨. شپنه ادې
٩. کوشنۍ سوداګره
١٠. سپین کارغه
١١. سور تنور
١٢. خړه بیزو
١٣. بندي مرغه
١٤. توده بړستن
١٥. د ژوند پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

....

د امکان او وخت په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
٤. ارتباط گذ شته، حال و آینده در معماری
٥. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
٦. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

Afghan boy

And

Azari Girl's

Love

Written by:

Architect PHD

Hashmatullah Atmar

June / July - 2024

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library